

MYŚL

BIULETYN

ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W KANADZIE
POLISH TEACHERS ASSOCIATION IN CANADA
ASSOCIATION DES INSTITUTEURS POLONAIS AU CANADA

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

W numerze:

- ▶ Narodowe Czytanie 2023
- ▶ Młoda Polonia - zaangażowana czy obojętna?
- ▶ Wakacyjny Konkurs „Polskie ślady w Kanadzie
- ▶ Dzień Edukacji Narodowej
- ▶ Polonijny Dzień Dwujęzyczności w polskich szkołach
- ▶ Narodowe Święto Niepodległości, obchody 105 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę

W Numerze

225 Myśl Jesień 2023

1.	Od Redakcji.	Teresa Szramek	1
2.	Słowo Prezes ZG ZNPwK	Iwona Malinowski	2
3.	List Ministra Edukacji i Nauki z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego		4
4.	Młoda Polonia – zaangażowana czy obojętna?	Iwona Malinowska	6
5.	Uroczystość rozdania stypendiów Funduszu Wieczystego Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie w Mississauga	Teresa Szramek	9
6.	Wakacyjny Konkurs „Polskie ślady w Kanadzie” rozstrzygnięty	Teresa Szramek	10
7.	Narodowe Czytanie 2023	Teresa Szramek	14
8.	Narodowe Czytanie 2023 w Montrealu	Teresa Sobol	16
9.	12. odsłona Narodowego Czytania w Szkole Polskiej im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie Generalnym RP w Toronto	Sylvia Krupa	17
10.	Obchody Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania w Szkole Polskiej im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie Generalnym w Toronto	Agata Masłowski	19
11.	Przerwa na czytanie w Polskiej Szkole im. Henryka Sienkiewicza w Edmonton	Monika Jurkiewicz	20
12.	Jak korzystać z pomocy dydaktycznych i gier planszowych w nauce języka polskiego w szkole polonijnej	Danuta Baldyga	21
13.	Dzień Edukacji Narodowej	Iwona Malinowska	24
14.	Życzenia z okazji Dnia Edukacji Narodowej	prof. Jacek Gołębiowski	27
15.	Życzenia Prezesa Wspólnoty Polskiej z okazji Dnia Edukacji Narodowej		28
16.	Początek roku szkolnego 2023/24 w Polskiej Szkole im. Jana Brzechwy w Milton	Joanna Danicka-Garbacz	29
17.	Witajcie w Szkole Pierwszaki!	Agata Masłowski	31
18.	Długopisem Sienkiewicza...czyli wydarzenia i nowości w naszej szkole Nauczyciele Polskiej Szkoły im. H. Sienkiewicza w Edmonton		32
19.	Dwujęzyczność dodaje nam skrzydeł!	Agnieszka Lepla	36
20.	Polonijny Dzień Dwujęzyczności w Polskiej Szkole im. M. Konopnickiej w Oakville	Krystyna Haduch	38
21.	Witaj Polska Szkoło im. Stanisława Staszica w London	Siostra Kinga Lewicka	39
22.	Kolorowa jesień i Polonijny Dzień Dwujęzyczności w Szkole Polskiej Grupy 2 ZPwK w Hamilton	Danuta Baldyga	41
23.	Patron Roku 2023 – Jan Matejko	Maria Milewska	42
24.	Jubileusz 50-lecia Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą	Sylvia Krupa	45
25.	BohaterON w Szkole Polskiej im. Gen. J. Hallera w Toronto	Agata Masłowski	46
26.	Narodowe Święto Niepodległości		47
27.	Akademia z okazji 105 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w Polskiej Szkole im. Mikołaja Kopernika w Guelph	Renata Skomial	48
28.	105 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości – uroczysty Apel w Polskiej Szkole im. M. Konopnickiej w Oakville	Krystyna Haduch	50
29.	105 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości w Polskiej Szkole Grupy 2 ZPwK w Hamilton	Kamila Suleja	51
30.	Narodowe Święto Niepodległości w Montrealu	Teresa Sobol	52
31.	Obchody 105- rocznicy Święta Niepodległości Polski w Hamilton		55
32.	Róża Olejniczak Kisielewska, Sybiraczka, żołnierz II Polskiego Korpusu, uczestniczka bitwy o Monte Cassino	Róża Olejniczak Kisielewska	56
33.	100 urodziny Róży Olejniczak-Kisielewskiej – życzenia	Polska Szkoła im. Jana Pawła II w Montrealu	59
34.	Nasze pożegnanie, kondolencje	Ewa Kasperska, ZNPwK	60
35.	Nowy oddział ZNP w Kanadzie	Iwona Malinowski	61

PROJEKT FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH KONKURSU
POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ 2023.

PUBLIKACJA WYRAŻA JEDYNIJE POGLĄDY AUTORA/ÓW I NIE MOŻE BYĆ UTOŻSAMIANA Z OFICJALNYM STANOWI-
SKIEM KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW.

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Zespół redakcyjny:

Teresa Szramek (red. naczelna)
tszramekm@yahoo.ca
Iwona Malinowski
Maria Milewska
Magdalena Kosek - korekta

Kolportaż

Victoria Wilk

Opracowanie graficzne:

Gerard Paszkiewicz
sales@graphprint.ca

Redakcja zastrzega sobie
prawo do skrótów i korekty
nadesłanych materiałów

Druk:

GraphPrint
sales@graphprint.ca

Adres Redakcji i Administracji:

1232 Pallatine Dr.,
Oakville, Ont. L6H 1Z2

Od Redakcji

Jesień w pełni. Dni stają się coraz krótsze i chłodniejsze. Kolorowe liście opadły już z drzew. „Przekwitły najpiękniejsze kwiaty. Zaróżowiły się drżące osiny. Szczerwieniły korale jarzębin i liście czeremch. Krzaki polnych róż

zamieniły kwiaty na purpurowe dzbanuszeki głogu. Śliwy i jabłonie zrzucają z gałązek brązowe i pożółkłe liście na leżące pod nimi owoce, które spadły, zerwane przez wiatr”. Tym pięknym cytatem zapraszam do lektury najnowszego numeru „Myśli” i zacznę od podziękowań. Dziękuję więc Państwu bardzo za nadesłane sprawozdania z działalności naszych polskich szkół w Kanadzie, świadczące o tym, jak wiele ważnych wydarzeń miało miejsce w nowym roku szkolnym, który zaczął się zaledwie trzy miesiące temu. Podsumowanie bogatej działalności Zarządu Głównego przedstawia prezes Iwona Malinowska zapraszając wszystkich nauczycieli i Oddziały Związku do dalszej tak owocnej współpracy, która przynosi niewspółmierne efekty dobrze służące polonijnemu szkolnictwu. W sprawozdaniu p. prezes pojawia się informacja o nowym bardzo interesującym przedsięwzięciu ZG. To wakacyjny konkurs „Polskie ślady w Kanadzie” pod patronatem Funduszu Wieczystego Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie, adresowany do uczniów starszych klas szkoły podstawowej i szkoły średniej, ogłoszony pod koniec poprzedniego roku szkolnego. Relacja z konkursu i jego przebiegu, o laureatach na dalszych stronach magazynu. Zachęcam do lektury niezwykle interesującego tekstu „Młoda Polonia – zaangażowana czy obojętna”, którego autorką jest również prezes Malinowska, próbująca odpowiedzieć na zadane w tytule pytanie. Ciekawe z tego tekstu płyną konkluzje. O obchodach dziewiątej już edycji Polonijnego Dnia Dwujęzyczności dowiadujemy się z licznych relacji nauczycieli i dokumentujących je przesłanych do redakcji zdjęciach. Mottem do nich mógłby być z pewnością wiersz Ryszarda Przymusa „Polska - to taka kraina, która się w sercu zaczyna. Potem jest w myślach blisko, w pięknej ziemi nad Wisłą.

Jej ścieżkami chodzimy,
budujemy, bronimy.
Polska - Ojczyzna...

Kraina, która się w sercu zaczyna.”, który towarzyszył uczniom Polskiej Szkoły Grupy 2 ZPwK w Hamilton. Nauczyciele tej Szkoły przygotowali dla swoich uczniów mnóstwo „atrakcji językowych” zachęcając w ten sposób do poznawania języka ojczystego ich rodziców czy dziadków. To również motto do obchodów 105 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, które miały miejsce pewnie we wszystkich polskich szkołach w Kanadzie. W „Myśli” znajdą Państwo sprawozdania z uroczystości Narodowego Święta Niepodległości. Mogłoby ich być więcej, więc zachęcam już na przyszłość do przesyłania nawet krótkich relacji ze zdjęciami, bo w ten sposób zapisujemy historię naszego szkolnictwa polonijnego. Uważni czytelnicy naszego magazynu wiedzą, że we wszystkich wydaniach „Myśli” w roku 2023 sylwetki Patronów Roku ogłaszanych w Polsce przez Sejm lub Senat RP przybliżyła nam nasza redakcyjna koleżanka, Marysia Milewska, która również w tym numerze przedstawia nam sylwetkę ostatniego już Patrona Roku 2023 – Jana Matejkę, wielkiego artystę malarza, który zawładnął historyczną wyobraźnią wszystkich Polaków. W Montrealu mieszka niezwykła osoba p. Róża Olejniczak – Kisielewska, żołnierz Służby Pomocniczej Pań Armii Gen. Władysława Andersa. Pani Róża, prawie stulatka pięknie opowiada historię swojego życia związanego z walką o wolną i niepodległą Ojczyznę – Polskę, do której nie dane jej było wrócić. Opowiada o emigracyjnym życiu, zaangażowaniu w zakładaniu organizacji polonijnych i aktywnej w nich działalności. Drodzy Pedagodzy, przed nami też nasze stałe Konkursy. 62 Konkurs na najpiękniejsze wypracowanie w języku polskim, sponsorowany przez Fundację im. Adama Mickiewicza w Kanadzie o Konkurs Czytelniczy „Mistrz pięknego czytania” no i konkurs „Polskie ślady w Kanadzie”. Zapraszam do zapoznania się z komunikatami oraz do lektury całego jesiennego numeru „Myśli”.

Z serdecznymi pozdrowieniami

Teresa Szramek

Szanowni Państwo!

Drodzy Nauczyciele!

Koniec roku to doskonały czas na refleksję nad osiągnięciami i świętowanie sukcesów. Nasze sukcesy edukacyjne, te wspólne i te indywidualne nie tylko dają nam dużo satysfakcji, ale również mają nieoceniony wpływ

na naszych uczniów i szkolnictwo polonijne w Kanadzie. Mijający rok można podsumować jako czas zaangażowania w nadrabianie zaległości spowodowanych pandemią, rozwijania umiejętności uczniów, przekazywania wartości związanych z polskością i dziedzictwem polskim. Każda szkoła od wschodu do zachodu Kanady zrealizowała wiele ciekawych projektów, zorganizowała wiele konkursów, wzięła udział w wielu uroczystościach patriotycznych, o czym z największą przyjemnością czytam ja, nauczyciele oraz czytelnicy w kilkunastu bibliotekach uniwersyteckich w Polsce. Wiele z tych relacji, które przesyłacie Państwo do Zarządu Głównego ZNP i zamieszczacie na stronach internetowych swoich szkół, Zarząd Główny zamieszcza na Facebooku ZNP. Oglądalność tych wpisów jest ogromna. Nie brakuje miłych komentarzy, gratulacji i słów uznania. Może właśnie dlatego, kiedy tylko jestem w Polsce na różnych konferencjach czy zjazdach słyszę „U was w Kanadzie to ciągle coś się dzieje”. Nie ukrywam, że takie komentarze sprawiają mi przyjemność i napawają dumą. To, że ktoś zauważa naszą ciężką i oddaną pracę, naszą kreatywność, wspaniałe projekty pokazuje tylko, że wykonujemy dobrą pracę, że robimy coś dobrego. Wspominam o tym, ponieważ zależy mi, żebyście Państwo wiedzieli, żebyście byli dumni ze swojej pracy i odczuwali ogromną satysfakcję. Mogłabym tylko sobie życzyć, żebyście Państwo jeszcze bardziej chwalili się tym, co robicie, co robią Wasze szkoły i Oddziały, żebyście przesyłali do Zarządu Głównego jeszcze więcej sprawozdań. Czasami tak dużo robimy, o czym często wiedzą tylko uczniowie i ich rodzice. Proszę podzielić się z nami, a my podzielimy się z innymi.

Każdy rok to również rok wyętej pracy Zarządu Głównego ZNP. Staramy się jak najczęściej mówić Państwu o tym, ale w tym zapracowaniu i nam zdarza się wielu rzeczy nie przekazać. Tymczasem Zarząd, poza realizacją wielu projektów, zajmuje się wieloma innymi sprawami min. występowaniem o medale KEN dla zasłużonych nauczycieli, rozpatrywaniem wniosków o przyznanie Złotej,

Srebrnej i Brązowej Odznaki ZNP, zbieraniem nominacji i wysyłaniem wniosków o przyznanie nauczycielom i młodym wolontariuszom Ontario Volunteer Service Award. Zajmuje się również współpracą z Ministerstwem Edukacji i Nauki, Ośrodkiem Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, Instytutem Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” i kilkoma polskimi uniwersytetami. Celem współpracy z tymi instytucjami jest przekazywanie Państwu komunikatów o studiach, terminach wysyłania wniosków o dofinansowanie, o szkoleniach, możliwości zamawiania książek z ORPEGu itd. Dzięki współpracy z Katolickim Uniwersytem Lubelskim powstał wspaniały podręcznik dla naszych uczniów „Powiedz to z nami po polsku”, a dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” piękny „Album o Polsce”. Wspólnie z tymi instytucjami tworzyliśmy wymienione podręczniki z myślą o naszych uczniach. To była żmudna i trudna praca, ale zaowocowała tym, że dzieci w Kanadzie mają z czego się uczyć. Od ponad sześćdziesięciu już lat Zarząd Główny wydaje biuletyn dla nauczycieli „Myśl”. Od 20 lat redaktor naczelna „Myśli” jest nasza koleżanka Teresa Szramek, której należą się najpiękniejsze słowa podziękowania za jej ciężką i żmudną pracę. Każdego roku wysyłamy do wydziałów oświaty uaktualnioną listę rozprawdzanych przez ZNP podręczników z nadzieją, że nauczyciele zakupią te podręczniki do swoich szkół. Co roku wysyłamy również do Konsulatu Generalnego w Toronto aktualną listę szkół z podaną ilością uczniów i nauczycieli. Przynajmniej raz w roku prowadzimy szkolenia metodyczne dla nauczycieli.

A ponadto? Od ponad sześćdziesięciu lat Zarząd Główny organizuje „Konkurs na Najpiękniejsze wypracowanie”, od kilkunastu Konkurs „Mistrz pięknego czytania” oraz Galę „Uczeń Roku”. W tym roku po raz pierwszy zorganizował wspaniały i cenny konkurs pn. „Polskie ślady w Kanadzie”. Mamy nadzieję, że ten konkurs na stałe wpisze się w działalność Zarządu. Dbamy również o to, żeby wychowywać naszych uczniów w duchu patriotyzmu. Dlatego każdego roku zachęcamy szkoły do udziału w Paradzie Dnia Konstytucji 3 Maja w Toronto organizowanej przez Kongres Polonii Kanadyjskiej. Wynajmujemy autokary dla dzieci i nauczycieli z innych miast, zakupujemy koszulki, chorągiewki, czapki, zamawiamy poczęstunek na zakończenie Parady, żeby nikt nie wrócił do domu głodny. Zarząd Główny ciągle szuka pomysłów na urozmaicenie nauczania i zachęcanie dzieci do nauki. W przyszłym roku jesienią planuje zorganizować dla uczniów szkół polonijnych i dla tych dzieci, które jeszcze nie chodzą do szkoły „Festiwal dwujęzyczności i dobrej książki”. Mamy nadzieję, że to wydarzenie będzie ciekawą formą nauki

i że zachęci rodziców do zapisywania dzieci do szkół. Jednym z najprzyjemniejszych wydarzeń organizowanych przez Zarząd Główny jest spotkanie z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Dzień Nauczyciela to szczególna możliwość do celebrowania i doceniania roli nauczycieli oraz ogólnie edukacji w społeczeństwie. W czasie naszego spotkania staramy się wyrazić wdzięczność za Państwa trud i poświęcenie.

To, co Państwo robicie w swoich szkołach i to, co robi Zarząd Główny, to naprawdę jest wielka sprawa. Proszę sobie wyobrazić, co by było, gdybyśmy tego nie robili? Nasza misja, bo tak trzeba nazwać wykonywaną przez nas pracę, ma ogromne znaczenie dla zachowania i rozwijania polskości oraz dla budowania mostów między kulturami. Dlatego jest tak ceniona i kluczowa dla Polonii.

Nasza prężna działalność i nasze sukcesy zostały zauważone latem tego roku. Podczas I Światowego Kongresu Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą zorganizowanego przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego pod patronatem Małżonki Prezydenta RP Agaty Kornahauser – Dudy otrzymałam dla Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie Honorową Odznakę za Zasługi dla Polonii i Polaków za Granicą, którą to w imieniu Premiera RP Mateusza Morawieckiego wręczył mi pan Minister Jan Dziedziczak. To wielkie wyróżnienie, które zobowiązuje i motywuje do dalszej pracy.

Kończący się rok to nie tylko dobra okazja do podsumowań, ale również, a może przede wszystkim do podziękowań. Zacznę od Państwa, drodzy nauczyciele.

Dziękuję za Państwa wysokie zaangażowanie w proces nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, za trud, pasję i oddanie w pracy. Dziękuję za pracę społeczną wykonywaną poza godzinami pracy i za współpracę z Zarządem Głównym.

Dziękuję Ministerstwu Edukacji i Nauki za wspieranie działań na rzecz rozwoju szkolnictwa polonijnego i umożliwienie nauczycielom podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Dziękuję za wyróżnienie nauczycieli w Kanadzie i przyznanie im medali Komisji Edukacji Narodowej.

Z całego serca dziękuję Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Instytutowi Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego za pozytywne rozpatrzenie naszych wniosków o dofinansowanie i otrzymane dotacje.

Dziękuję naszemu partnerowi Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” i Panu Prezesowi Dariuszowi Bonisławskiemu za wspaniałą współpracę oraz za przyjęcie naszych wniosków o dofinansowanie projektów i przesłanie ich do wyżej wymienionych instytucji.

Słowa podziękowania kieruję również pod adresem

polских placówek dyplomatycznych w Kanadzie. Ambasadorowi RP w Ottawie i Ambasadorowi Panu Witoldowi Dzielskiemu dziękuję za współpracę, ciepłe słowa kierowane przy okazji wizyt pod adresem nauczycieli polonijnych i za życzliwość.

Konsulatowi Generalnemu RP w Toronto i Konsul Generalnej Pani Magdalenie Pszczółkowskiej dziękuję za owocną i miłą współpracę, wspieranie finansowe projektów ZNP i troskę o szkolnictwo polonijne. Dziękuję również za udział w wielu uroczystościach i spotkaniach.

Najszczerze podziękowania składam organizacjom polonijnym, bez których pomocy Zarząd Główny nie byłby w stanie realizować swoich projektów.

Dziękuję Funduszowi Wieczystemu Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie na czele z prezesem Markiem Malickim za wsparcie finansowe wielu projektów (m.in. druk podręczników szkolnych i konkurs „Polskie ślady w Kanadzie”)

Dziękuję Fundacji im. Adama Mickiewicza na czele z prezesem Ryszardem Tyndorfem za finansowanie już od wielu lat konkursu na „Najpiękniejsze wypracowanie w języku polskim”.

Dziękuję Zarządowi Głównemu Związku Polaków w Kanadzie na czele z prezes Teresą Szramek oraz Grupie 2 ZPwK z Hamilton na czele z prezesem Stanisławem Iwanickim za wsparcie finansowe, dzięki któremu realizacja wielu projektów jest możliwa.

Gorąco dziękuję Fundacji Pomocy Dzieciom im. Magdy Tomczak i prezesowi Januszowi Tomczakowi, Polonii Foundation in Alberta i Stowarzyszeniu Polsko-Kanadyjskiemu za pomoc w wydaniu „Albumu o Polsce”, który wręczany jest najlepszym uczniom klas ósmych i dwunastych na Gali „Uczeń Roku”.

Na zakończenie chciałabym gorąco podziękować moim wspaniałym i ciężko pracującym koleżankom z Zarządu Głównego ZNPwK. To ich ogromny wysiłek, wszechstronny talent, cierpliwość i zaangażowanie przyczyniają się do rozwoju związku i szkolnictwa polonijnego w Kanadzie, które w polonijnej społeczności odgrywają tak ważną rolę. Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku wszystkim Państwu składam najserdeczniejsze życzenia Bożej Radości i Miłości, spokoju i pokoju, dużo zdrowia, odpoczynku w rodzinnym gronie oraz spełnienia najskrytszych marzeń w Nowym Roku.

Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku!

*Iwona Malinowski
Prezes ZNP w Kanadzie*

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

Warszawa, 4 września 2023 roku

Szanowni Państwo Dyrektorzy i Nauczyciele, Drodzy Uczniowie i Rodzice,

rozpoczynający się rok szkolny jest wyjątkowy ze względu na przypadającą w nim 250. rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej. Instytucja ta stworzyła pierwszy w Europie jednolity system oświaty oraz zreformowała programy i metody nauczania. Postępowe idee pedagogiczne i śmiała wizja reformatorów zdecydowanie wykraczały poza utarte dotąd praktyki. Sprzyjały wykształceniu świadomego obywatela Rzeczypospolitej, a zarazem jednostki godnej miana człowieka oświeconego.

Dziś Ministerstwo Edukacji i Nauki – spadkobierca tradycji zapoczątkowanych przez KEN – również dba o podtrzymywanie tożsamości narodowej, a jednocześnie o odpowiedzialne wprowadzanie dzieci i młodzieży w nowoczesność. Tworząc szkołę przyszłości, inwestujemy w rozbudowę infrastruktury, dostosowujemy podstawę programową do wyzwań współczesnego rynku pracy, podnosimy prestiż szkolnictwa branżowego, a przede wszystkim – kontynuujemy największą w historii inwestycję w cyfryzację polskiej szkoły.

Drodzy Uczniowie, od września w placówkach ponadpodstawowych rozpoczniecie naukę przedmiotu biznes i zarządzanie. Postawiliśmy na umiejętności praktyczne, pracę w grupach, analizę doświadczeń polskich i zagranicznych przedsiębiorców oraz na rozwijanie zdolności liderek po to, by ułatwić Wam zrozumienie mechanizmów współczesnego świata. Jestem przekonany, że narzędzi niezbędnych do krytycznego odbioru rzeczywistości, a szczególnie do poznawania dziejów najnowszych, dostarczy Wam także wiedza zdobyta na lekcjach, wprowadzonego w ubiegłym roku, przedmiotu historia i teraźniejszość.

Dzięki programowi „Laboratoria Przyszłości” każda szkoła podstawowa w Polsce wkracza w kolejny rok wyposażona w nowoczesny sprzęt edukacyjny: drukarki 3D, mikrokontrolery do nauki programowania, sprzęt audio-wideo i wiele innych, dodatkowych np.: okulary VR, roboty czy nowoczesne mikroskopy, teleskopy. Dzięki nim możecie rozwijać swoje talenty, w nowoczesny sposób prezentować zdobytą wiedzę i rozwijać umiejętności techniczne czy cyfrowe. Pozwolą Wam też doskonalić niezbędne na rynku pracy kompetencje przyszłości, takie jak krytyczne myślenie, kreatywność, komunikacja oraz współpraca. Program „Laboratoria Przyszłości” rozszerzamy dla szkół ponadpodstawowych. Już wkrótce zapewnimy Wam bezpłatny dostęp do zaawansowanego oprogramowania naukowo-technicznego i komputerów o dużej mocy obliczeniowej. Jeszcze w tym miesiącu każdy czwartoklasista z publicznej oraz niepublicznej szkoły podstawowej otrzyma przenośny komputer, by podnosić swoje kompetencje cyfrowe.

Ci z Was, którzy zdecydowali się na ścieżkę zawodową również mogą liczyć na nasze wsparcie. W całej Polsce otwieramy Branżowe Centra Umiejętności – 120 innowacyjnych ośrodków łączących działalność szkół, uczelni i przedsiębiorstw. Będą kształcić specjalistów na potrzeby nowoczesnej gospodarki. Sprawią, że łatwiej odnajdziecie się na rynku pracy, a Wasze szanse na dobrze płatne i stabilne zatrudnienie znacznie wzrosną. Takiej przyszłości zawodowej po ukończeniu szkoły Wam życzę.

Jest dla mnie niezwykle ważne, byście wchodzili w przyszłość wyposażeni w wiedzę, ale przede wszystkim otwarci na potrzeby drugiego człowieka, gotowi nieść pomoc sobie i innym w sytuacjach zagrożenia oraz świadomi najistotniejszych dla naszej Ojczyzny wartości. Dlatego zmieniliśmy podejście do nauki historii współczesnej, bezpieczeństwa czy przedsiębiorczości i uruchomiliśmy szereg programów umożliwiających budowanie poczucia dumy z dziejów, kultury i osiągnięć Polski.

Mam świadomość, jak ostatnie lata wpłynęły na kondycję psychofizyczną dzieci i młodzieży. Dlatego szczególnie zależy mi na ułatwieniu Wam dostępu do specjalistów w szkołach. Liczba psychologów, pedagogów, logopedów, neurologopedów czy pedagogów specjalnych w ubiegłym roku szkolnym wzrosła o 100 procent, w tym roku nadal będzie systematycznie rosła po to, aby każdy z Was, kto doświadcza trudności, mógł skorzystać z pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zachęcam Was serdecznie do udziału w dodatkowych zajęciach sportowych w ramach Sport Klubów (których powstało ponad 30 tysięcy), aktywnego spędzania czasu i kształtowania zdrowych nawyków żywieniowych. W tym roku będziemy realizować program profilaktyki zdrowia „WF z AWF” pod nazwą „Aktywny dzisiaj dla zdrowia w przyszłości”, nie tylko dla uczniów, ale dla wszystkich, którzy chcą poprawić swoją kondycję fizyczną.

Szanowni Państwo Dyrektorzy, Nauczyciele i Wychowawcy, zawód, którego podstawy stworzyła Komisja Edukacji Narodowej, nadal pozostaje szczególną misją społeczną. To od jej wzorowego wypełniania tak często zależą losy uczniów, a zwłaszcza ich dojrzałe, świadome oraz pełne wrażliwości obywatelskie postawy. Z całego serca dziękuję Państwu za to, że współczesny nauczyciel wciąż uosabia ideały wskazane przez Komisję dwa i pół wieku temu. Doceniam codzienny trud, dlatego też wysokość nauczycielskich wynagrodzeń systematycznie rośnie. W 2024 roku nastąpi największy w historii wzrost subwencji oświatowej, co przełoży się na znaczące podwyżki dla nauczycieli. Miło mi poinformować, że doniosła rocznica, jaką niewątpliwie jest 250-lecie powołania KEN, jest okazją do uhonorowania każdego z Państwa okolicznościową nagrodą pieniężną.

Słowa uznania kieruję także do kuratorów oświaty. Szanowni Państwo, zaangażowanie w prace obejmujące m.in. realizowanie polityki oświatowej, sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad placówkami oświatowymi, a nadto dbałość o najlepsze standardy edukacji zasługują na wyrazy szacunku. Dzięki tej niezwykle odpowiedzialnej służbie polska szkoła może się poszczycić wysoką jakością nauczania i śmiało wychodzić naprzeciw innowacjom pedagogicznym, metodycznym czy organizacyjnym.

Wszystkim Państwu życzę dalszego wszechstronnego rozwoju, wielu inspiracji w pracy, jak również wszelkiej pomyślności. Uczniom życzę, by nadchodzące miesiące przyniosły satysfakcję ze szkolnych sukcesów, pogłębienie koleżeńskich relacji i stały się zachętą do podejmowania nowych edukacyjnych wyzwań. *Drogie Dzieci, Droga Młodzieży*, jestem pewien, że Wasz potencjał, którego wzmacnianie jest dla mnie priorytetem, będzie przepustką do realizacji osobistych, naukowych oraz zawodowych marzeń.

Z wyrazami szacunku

MŁODA POLONIA - ZAANGAŻOWANA CZY OBOJETNA?

Kiedy myślimy o przyszłości Polonii w Kanadzie, nie sposób nie pomyśleć o młodych Kanadyjczykach polskiego pochodzenia. Zaangażowanie młodej Polonii w działalność społeczną, w życie polityczne, a także w przejmowanie ról liderów organizacji polonijnych jest warunkiem rozwoju i przetrwania społeczności polskiej w Kanadzie. To w młodych ludziach jest nadzieja, że zechcą współpracować z obecnymi działaczami, że będą im pomagać, zastępować i występować w imieniu i interesie Polonii. Ważnym i niezbędnym zadaniem odchodzącego pokolenia jest więc zachęcenie młodej Polonii do współpracy, przekazanie ducha polskości, wykorzystanie ich świeżego spojrzenia na rzeczywistość, ich kreatywności, zdolności organizacyjnych i umiejętności technicznych. Tak wiele można nauczyć się od młodych i tak wspaniale można z nimi współpracować. Czasami słyszymy, że młodzi ludzie są obojętni, że im nie zależy, że nie chcą się angażować. Czy rzeczywiście tak jest? Czy mamy podstawy, żeby tak twierdzić? Co my robimy,

żeby to zmienić? Czy pytamy młodych ludzi, jak oni widzą siebie w roli liderów, polityków, nauczycieli polonijnych czy reprezentantów Polonii w Kanadzie? Co im proponujemy? Często się mówi, że w młodą Polonię należy inwestować, angażować w życie polonijne i służbę publiczną. Dobrze, jeśli za tym pójdą czyny.

W dniach 19-20 listopada br. w Ottawie odbył się Szczyt Liderów Młodej Polonii zorganizowany przez najmłodszych członków Zarządu Głównego Kongresu Polonii Kanadyjskiej we współpracy z Ambasadą RP w Ottawie i Polsko-Kanadyjskim Stowarzyszeniem Biznesu i Profesjonalistów w Windsor. Na Szczyt przybyło około trzydziestu uczestników z całej Kanady. Większość z nich to harcerze i absolwenci szkół polonijnych. Celem spotkania było przygotowanie młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa w polityce poprzez bezpośrednie kontakty z politykami, głównie polskiego

pochodzenia, udział w debacie publicznej i obradach rządu kanadyjskiego, rozmowy z dyplomatami, przedstawicielami rządu polskiego i działaczami polonijnymi. Innym celem było też przedstawienie na podstawie konkretnych przykładów procesu aktywnego włączenia się w działalność polityczną i pójścia w kierunku kariery politycznej oraz stworzenie platformy do dyskusji i wyrażania opinii, zadawania pytań, wyrażania swoich opinii, pomysłów i przekonań.

W czasie ceremonii otwarcia Szczytu, który miał miejsce w jednym z budynków parlamentarnych w Ottawie, głos zabrali: Ambasador RP w Ottawie Witold Dzielski, Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej Janusz Tomczak oraz prowadzący spotkanie poseł Irek Kuśmierczyk. Wszyscy mówcy podkreślili, jak ważne i cenne jest to spotkanie i wyrazili nadzieję, że młodzi ludzie wyjadą z Ottawy zainspirowani i gotowi do aktywnego włączenia się w działalność społeczną i życie polityczne. Po przemówieniach delegaci mieli zaszczyt i przyjemność zwiedzić kanadyjski Parlament, spotkać się z wieloma członkami Parlamentu zarówno z partii rządzącej,

jak i opozycji. W czasie wielu prezentacji i dyskusji delegaci stawiali politykom ciekawe, często trudne pytania dotyczące sytuacji w Kanadzie i w świecie oraz współpracy kanadyjsko-polskiej. Wykorzystali też szansę, żeby zapytać o to, w jaki sposób już teraz można włączyć się w życie polityczne.

Drugiego dnia młodzi liderzy udali się do Ambasady RP i zostali powitani przez gospodarza placówki Ambasadora Witolda Dzielskiego. W swoim przemówieniu pan Ambasador powiedział kilka zdań na temat swojej pracy dyplomatycznej, a następnie podsumował ostatnie

dwa lata bardzo intensywnych polsko-kanadyjskich stosunków dwustronnych. Wspomnił również o wpływie młodej Polonii na przyszłość Polonii i poinformował o możliwości stażu w Ambasadzie. W dalszej części spotkania młodzi ludzie mieli szansę wysłuchać i porozmawiać z Ministrem Andrzejem Derą z Kancelarii Prezydenta, który podłączył się wirtualnie

i po przemówieniu odpowiadał na pytania.

Spotkanie jest najbardziej cenne, kiedy obie strony mają możliwość wypowiedzenia się. Bezpośrednio po lunchu rozpoczął się panel dyskusyjny z udziałem działaczy polonijnych: Iwony Malinowskiej- prezesa ZNP w Kanadzie i wiceprezesa KPK, Jerzego Baryckiego- prezesa KPK, Okręg Windsor, Barbary Stadnik-Felińczak- sekretarza generalnego ZG KPK i przedstawicielki ZHP, Dominika Roszaka- wiceprezesa KPK i Michała Dembka- prezesa KPK, Okręg Kolumbia Brytyjska.

Działacze poruszyli temat edukacji polonijnej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dwujęzyczność oraz roli harcerstwa w wychowaniu liderów polonijnych. Mówiono również o Kongresie Polonii Kanadyjskiej i zmianach zachodzących w Polsce.

Na zakończenie delegacji mieli ogromną przyjemność wysłuchać prezentacji emerytowanego pułkownika Waltera Perchala, który zainspirował zgromadzonych do aktywnego uczestnictwa w życiu Polonii.

Inwestowanie w młodych ludzi i wspieranie ich rozwoju jako aktywnych uczestników życia społecznego, publicznego i politycznego przynosi

wiele korzyści zarówno dla samych młodych, jak i dla całej kanadyjskiej Polonii. Dając im możliwość rozwoju umiejętności przywódczych i wspierając ich w zaangażowaniu w życie społeczne i polityczne przyczyniamy się do kształtowania dobrych i silnych liderów, którzy będą mieli pozytywny wpływ na przyszłość Polonii w Kanadzie.

Z pewnością uczestnicy I Szczytu Liderów Młodej Polonii w Ottawie wrócili do swoich środowisk zainspirowani, zmotywowani do działania, przepełnieni nowymi doświadczeniami i zdobytą wiedzą. Wielu z nich już teraz zainteresowana jest zaangażowaniem się w pracę społeczną i wniesieniem pozytywnego

wkładu w życie Polonii. Starsi działacze polonijni powinni to wykorzystać i pełnić funkcję mentorów, oferując wsparcie i dzieląc się swoimi doświadczeniami. Młodzi ludzie chętniej angażują się w działania społeczne, gdy czują się akceptowani i doceniani.

Iwona Malinowska

UROCZYSTOŚĆ ROZDANIA STYPENDIÓW FUNDUSZU WIECZYSTEGO MILENIUM POLSKI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W KANADZIE W MISSISSAUGA

W niedzielę, 5 listopada br. w Polskim Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Mississauga odbyła się uroczystość rozdania stypendiów Funduszu Wieczystego Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie zorganizowana przez KPK Okręg Mississauga i pięknie poprowadzona przez prezesa Leszka Błaszczaka i wiceprezes Barbarę Stadnik - Felinczak. Prowadzący uroczystość powitali wszystkich przybyłych bardzo serdecznie, a wśród nich gości honorowych: Konsul Generalną RP w Toronto, p. Magdalenę Pszczółkowską, Prezesa Funduszu, p. Marka Malickiego, wiceprezesa Funduszu p. Stanisława Reitmeiera, dyrektor Funduszu Teresę Szramek oraz proboszcza Parafii pod wezwaniem Św.

Ojca Maksymiliana Kolbe O. Bogdana Osieckiego OMI.

Poproszona o zabranie głosu p. Konsul Magdalena Pszczółkowska przypomniała historię powstania Funduszu Wieczystego Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie oraz złożyła serdeczne gratulacje studentom, Kanadyjczykom polskiego pochodzenia, którym Komisja Rozdzielcza przyznała w tym roku stypendia. Prezes Funduszu, p. Marek Malicki w swoim wystąpieniu przedstawił cele i zadania Funduszu Wieczystego Milenium zawarte w Statucie tej organizacji, między innymi takie jak: propagowanie i popieranie zainteresowań i studiów o kulturze, a

szczególnie o polskiej kulturze narodowej i religijnej, pomoc w studiach osobom polskiego pochodzenia, popieranie i ustanawianie stypendiów dla studentów i naukowców polskiego pochodzenia, udzielanie pomocy finansowej studentom polskiego pochodzenia umożliwiającej im kontynuację studiów, finansowanie i popieranie publikowanie wydawnictw naukowych i literackich, propagujących polską kulturę i historię, popieranie i pomaganie organizacjom kanadyjskiej młodzieży polskiego pochodzenia w ich działalności dla dobra społecznego oraz popieranie wszelkich poczynań związanych z osiąganiem sukcesów w kultywowaniu i popularyzowaniu polskiej kultury i języka polskiego. Prezes przypomniał też, że dotacje przyznawane są dwukrotnie w ciągu roku. Składanie podań odbywa się przez obowiązkowe wypełnienie formularzy znajdujących się na stronie internetowej www.millenniumfund.ca. W maju rozpatrywane są podania polonijnych instytucji naukowych, polonijnych instytucji kulturalno-oświatowych, organizacji społecznych i młodzieżowych oraz podania autorów książek traktujących o sprawach polskich lub polonijnych. W październiku natomiast przyznawane są stypendia studenckie, o które mogą ubiegać się studenci polskiego pochodzenia którzy ukończyli pierwszy rok studiów, studiujący na wyższych uczelniach kanadyjskich i polskich. Po okolicznościowych przemówieniach studenci

wyczytani przez p. prezesa Leszka Błaszczaka i Barbarę Stadnik -Felinczak otrzymali stypendia wręczone przez p. Prezesa Marka Malickiego, a serdeczne gratulacje wyróżnionym złożyli: p. Konsul Generalna RP w Toronto Magdalena Pszczołkowska, wiceprezes Funduszu Stanisław Reitmeier, dyrektor Funduszu Teresa Szramek oraz proboszcz O. Bogdan Osiecki OMI.

*Tekst: Teresa Szramek
Zdjęcia: Janusz Kokoszka*

WAKACYJNY KONKURS „POLSKIE ŚLADY W KANADZIE” ROZSTRZYGNIĘTY

W sobotę, 18 listopada odbyła się uroczystość wręczenia nagród uczestnikom i laureatom Konkursu „Polskie ślady w Kanadzie” zorganizowanego przez Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie pod honorowym patronatem Funduszu Wieczystego Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie, który był również fundatorem wszystkich nagród. Prowadząca uroczystość, wiceprezes ZG Teresa Szramek powitała wszystkich bardzo serdecznie i przedstawiła honorowych gości: prezesa Funduszu, p. Marka Malickiego oraz redaktora, podróżnika i dokumentalistę polskich śladów w Kanadzie, Stanisława Stolarczyka. Poproszona o

zabranie prezes ZG ZNPwK, Iwona Malinowska zwróciła się w serdecznych słowach do uczniów, dziękując im za pięknie wykonane prace, wyrażając również wdzięczność rodzicom za pomoc i zachęcanie swoich dzieci do wzięcia udziału w konkursie. Przypomnijmy, że zadaniem uczestników konkursu było odnalezienie, udokumentowanie i opisanie miejsc związanych z tematem polskich w Kanadzie w formie albumu lub pamiętnika, w którym powinny się znaleźć zdjęcia, mapki, rysunki oraz własnoręczne opisy prezentowanych miejsc. Nadesłane na konkurs prace zostały zaprezentowane podczas uroczystości, wzbudzając duże zainteresowanie wszystkich

obecnych. Wystawę prac z uwagą obejrzeli też goście: panowie Marek Malicki i Stanisław Stolarczyk. Poproszony o zabranie głosu prezes Malicki pogratulował autorom prac, składając jednocześnie podziękowanie Zarządowi Głównemu za inicjatywę i zorganizowanie tego bardzo ciekawego konkursu. Z ogromnym zainteresowaniem spotkało się wystąpienie redaktora i podróżnika Stanisława Stolarczyka, który Kanadę przemierzył „wzdłuż i wszerz” w poszukiwaniu polskich śladów, dokumentując odnalezione polskie nazwy małych osad, zaniedbane małe cmentarzyki z polskimi nagrobkami i opuszczone kościoły. Wędrowki

i nagród finansowych dokonali: Prezes Funduszu Wieczystego Milenium Marek Malicki, prezes ZG Iwona Malinowska i sekretarz finansowa Dorota Wilk.

Wyniki w Grupie I (klasa 5-8):

I miejsce: **Nel Kielb** – Polska szkoła Grupy 2 ZPwK w Hamilton

II miejsce: **Olivia Lopatowski** – Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

II miejsce: **Izabella Rzeczkowski** – Polska Szkoła im. M. Kopernika w Mississauga (St. Pio)

III miejsce: **Olivia Bielecki** – Polska

śladami polskich nazw odczytywanych z mapy zostały udokumentowane między innymi w książkach „Gdzie stopy nasze”, „Przepustka do rajy”, „Gdy wspominam Kaszuby”. czy w pięknie wydanym ostatnio albumie „Tułacze wolności”. Momentem, na który pewnie z niecierpliwością czekali uczestnicy konkursu było ogłoszenie wyników i wręczenie nagród. Prezes Malinowska przypomniała kryteria oceny prac, a więc zgodność z tematem, oryginalność pomysłu, walory edukacyjne i artystyczne, poprawność językowa i samodzielność wykonania. Wręczenia dyplomów

Szkoła Grupy 2 ZPwK w Hamilton

III miejsce: **Adrianna Janczak** – Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

Wyróżnienia:

Hania Burgess - Polska Szkoła Grupy 2 ZPwK w Hamilton

Kamil Maleszyk – Polska Szkoła im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie RP w Toronto

Wiktor Marczyński - Polska Szkoła im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie RP w Toronto

Wyniki w Grupie II (klasa 9-12):
I miejsce: **David Wilczewski** – Polska Szkoła Średnia im C.K Norwida w Oshawie

Dyplomy oraz certyfikaty do Indigo wartości \$50.00 za udział w konkursie otrzymali z rąk wiceprezes Ewy Iwanickiej:

Victoria Rzczkowski - Polska Szkoła im. M. Kopernika w Mississauga (St. Pio)

Liv Iwuc - Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

Amelia Depowski - Polska Szkoła Grupy 2 ZPwK w Hamilton

Conrad Szczepański - Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

Pola Brodka - Polska Szkoła Grupy 2 ZPwK

Jakub Kosła - Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

Emilia Swiader - Polska Szkoła im. M. Konopnickiej w Oakville

Patrick Olejek nie uczęszcza do polskiej szkoły

Wszyscy laureaci otrzymali dyplomy oraz nagrody pieniężne: \$200.00 za I miejsca, \$160.00 za II miejsca, \$120.00 za III miejsca i \$80.00 za wyróżnienia. Wszyscy otrzymali też różki słodkich obfitości. Ta niezwykle udana uroczystość zakończyła się wspólnym zdjęciem i smacznym poczęstunkiem. Zarząd Główny ZNPwK składa serdeczne podziękowanie

Funduszowi Wieczystemu Milenium Polski Chrześcijańskiej za całkowite sponsorowanie konkursu, wszystkim uczestnikom i laureatom serdecznie gratuluje zdobytych nagród, a rodzicom obecnym na uroczystości bardzo dziękuje za wyrażane słowa uznania pod adresem organizatorów tego ważnego wydarzenia.

Teresa Szramek

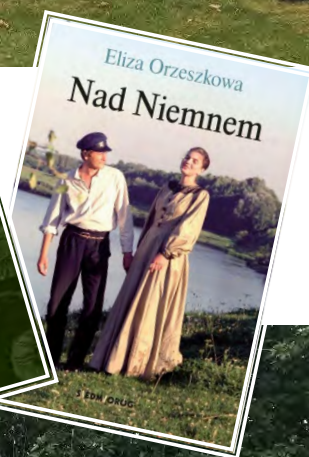
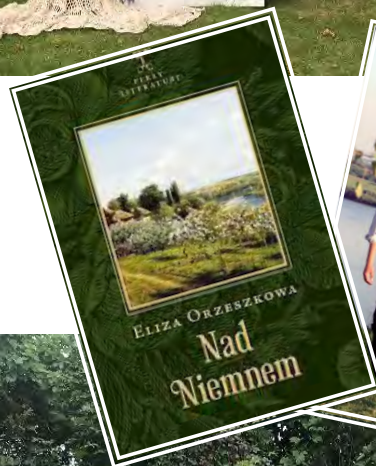

NARODOWE CZYTANIE 2023

Akcja Narodowego Czytania organizowana jest przez Prezydenta RP od 2012 roku i w roku 2023 roku doczekała się już dwunastej edycji. Została zainicjowana wspólną lekturą „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. W kolejnych latach odbyło się czytanie dzieł Aleksandra Fredry, „Trylogii” H. Sienkiewicza, „Lalki” B. Prusa, „Quo vadis” H. Sienkiewicza, „Wesela” St. Wyspiańskiego, „Przedwiośnia” St. Żeromskiego, „Nowel polskich” ośmiu polskich autorów, „Balladyny” J. Słowackiego, „Moralności pani Dulskiej” G. Zapolskiej. Ubiegłoroczną lekturą były „Ballady i romanse” A. Mickiewicza z związku z ogłoszonym przez Sejm RP roku 2022 Rokiem Romantyzmu Polskiego. Dwunasta odsłona Narodowego Czytania to „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej. Z tej okazji Prezydent RP Andrzej Duda tradycyjnie skierował przesłanie:

„ – To książka nastrojowa, napisana barwnym językiem, a zarazem donośna i sugestywna w swoim patriotycznym przesłaniu. (...) Spotkajmy się z rodzinami Bohatyrowiczów, Korczyńskich i innymi postaciami, wysłuchajmy ich rozmów o Polsce, ale też tych codziennych pogawędek „przy polskim stole”. Odkryjmy na nowo atmosferę tego dzieła, bogatą nadniemeńską przyrodę, wspaniałe pejzaże i krajobrazy. Przypomnijmy

wreszcie ważne dziedzictwo Powstania Styczniowego, które powraca we wspomnieniach bohaterów i legendzie jako symbol i fundament narodowej pamięci i którego znaczenie jest istotne także dla innych narodów naszego regionu.” – podkreślił w swym liście Pan Prezydent. Akcja Narodowego Czytania ma na celu popularyzację czytelnictwa, ukazywanie bogactwa literatury polskiej, a także dawanie wyrazu jedności narodowej i dumy z bycia Polakiem niezależnie od miejsca zamieszkania. Dwunastą edycję Narodowego Czytania zorganizował Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie w sobotę, 9 września, w przepięknym Palleta Lakefront Park w Burlington nad jeziorem Ontario. W tegorocznym spotkaniu, oprócz nauczycieli, udział wzięły przedstawicielki Grupy 95 Związku Polaków w Kanadzie w Mississauga. Uroczystość otworzyła wiceprezes ZNP w Kanadzie Teresa Szramek, która przypomniała krótko biografię Elizy Orzeszkowej, przedstawiła krótko fabułę powieści, jej wielowątkowość, w której zawarte zostały najbardziej charakterystyczne cechy epoki pozytywizmu. Następnie uczestnicy spotkania czytali wybrane przez siebie fragmenty powieści. Pomimo niezbyt sprzyjającej aury, wiejącego od strony jeziora zimnego wiatru, momentami lekkiego deszczu akcja Narodowego Czytania miała wiele uroku. Piękny park, szumiące fale jeziora i nasze głośne czytanie stworzyły fantastyczny nastrój.

Teresa Szramek

Tegoroczna lektura 12. odsłony Narodowego Czytania to najbardziej znana powieść Elizy Orzeszkowej “Nad Niemnem” – uznawana za jeden z najważniejszych utworów literatury polskiej podejmujący tematykę Powstania Styczniowego, którego 160-lecie obchodzone jest w 2023 roku.

Narodowe Czytanie, polska akcja społeczna propagująca znajomość literatury narodowej, jest organizowana przez Prezydenta RP od 2012 roku. W tym wrześniowym wydarzeniu biorą udział Polacy w Kraju i za Granicą.

Rok temu nasi uczniowie po raz pierwszy brali udział w akcji Narodowe Czytanie koordynowanej w Montrealu przez Bibliotekę Polską im. Wandy Stachewicz i wspólnie czytaliśmy “Ballady i romanse” Adama Mickiewicza.

W tym roku ponownie Szkoła im. Jana Pawła II w Montrealu dołączyła do akcji Narodowego Czytania. W sobotę 30 września w klasach 5, 6, 7 oraz licealnych Lic.1, Lic.2 i Lic.3 uczniowie czytali powieść “Nad Niemnem”. Wspólne czytanie

zorganizowały na swoich lekcjach języka polskiego nauczycielki: Lidia Pacak, Monika Dobiszewska i Danuta Niczyporuk.

Z historii Narodowego Czytania:
Po raz pierwszy lekturą były fragmenty “Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. Podczas następnych edycji czytano dzieła Aleksandra Fredry i Henryka Sienkiewicza (“Trylogia”, “Quo Vadis”). Następne lektury to “Lalka” Bolesława Prusa, “Wesele” Stanisława Wyspiańskiego, “Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego, nowele polskie – ośmiu autorów, “Balladyna” Juliusza Słowackiego, “Moralność Pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej.

<https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/narodowe-czytanie/2023-nad-niemnem>
<https://www.polishinstitute.org/event-details/12-edycja-narodowego-czytania-nad-niemnem-elizy-orzeszkowej>

Teresa Sobol

12. ODSŁONA NARODOWEGO CZYTANIA W SZKOLE POLSKIEJ IM. GEN. J. HALLERA PRZY KONSULACIE GENERALNYM RP W TORONTO

“... Weź do ręki tę książkę, idź do grabowej altany, czytaj i wspominaj! ...” - pod tym hasłem, w sobotę, 16 września 2023 r. odbyło się w Szkole Polskiej im. Gen. J. Hallera czytanie „Nad Niemnem”

Elizy Orzeszkowej – lektury 12. odsłony Narodowego Czytania. Gościem Honorowym spotkania była wicemarszałek Sejmu RP, pani Małgorzata Gosiewska, której towarzyszyła Konsul Generalna

RP w Toronto, pani Magdalena Pszczółkowska. Akcję koordynowała pani Agata Masłowski, która we współpracy ze wszystkimi nauczycielami języka polskiego, przygotowała program tegorocznego Narodowego Czytania. Uczniowie, we wszystkich grupach wiekowych, mieli okazję uczestniczyć we wspólnym czytaniu wraz z nauczycielami i rodzicami oraz warsztatach czytelniczych, czyli śpiewaniu pieśni “*Ty pójdziesz górą, a ja doliną...*”, które poprowadził maestro Macieja Jaśkiewicza. Na zakończenie, wszyscy uczestnicy akcji, otrzymali pamiątkowe zakładki. Projekt został sfinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023.

*Sylwia Krupa
Dyrektor Szkoły Polskiej w
Toronto*

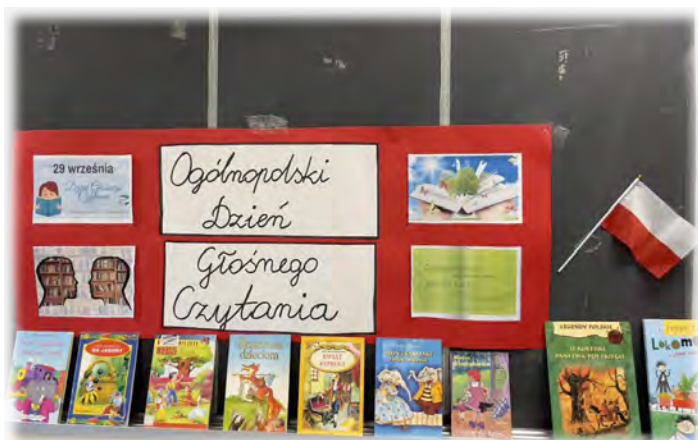
OBCHODY OGÓLNOPOLSKIEGO DNIA GŁOŚNEGO CZYTANIA W SZKOLE POLSKIEJ IM. GEN. J. HALLERA PRZY KONSULACIE GENERALNYM W TORONTO

Polska noblistka Wisława Szymborska określiła czytanie książek jako „najpiękniejszą zabawę, jaką sobie ludzkość wymyśliła”. 30 września uczniowie, pod opieką nauczycielki Agaty Masłowski „bawili się” na lekcjach języka polskiego w głośne czytanie książek. Uczniowie prezentowali fragmenty ulubionych powieści, nowel, książek przygodowych ze swoich domowych biblioteczek: był „Latarnik” i „W pustyni i w puszczy” Henryka Sienkiewicza, „Katarynka” Bolesława Prusa, „Tomek w krainie kangurów” Alfreda Szklarskiego, „Dr. Dolittle i jego zwierzęta” Hugh John Loftinga, oraz wiele innych książek spoza listy lektur obowiązkowych.

Pamiętajmy! Książki kochają każdego, kto je otwiera, dając mu poczucie bezpieczeństwa i przyjaźń, niczego w zamian nie żądając.

Tekst: Agata Masłowski

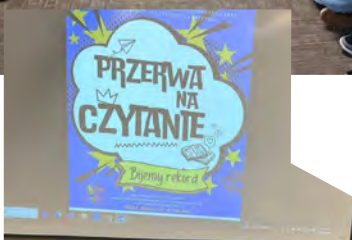

PRZERWA NA CZYTANIE W POLSKIEJ SZKOLE IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W EDMONTON

W sobotę, 28 października Polska Szkoła im. Henryka Sienkiewicza po raz pierwszy wzięła udział w międzynarodowej akcji bicia rekordu w czytaniu na przerwie. W tym roku była to już IV Międzynarodowa edycja i VIII Ogólnopolska akcja bicia rekordu w czytaniu na przerwie „Przerwa na czytanie”. Organizatorem akcji polskiej jest Biblioteka Pedagogiczna Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim. Wydarzenie odbywa się w ramach Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych i kampanii społecznej Cała Polska Czyta Dzieciom. Celem akcji jest promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży oraz zachęcenie uczniów do sięgania po książkę w każdej sytuacji i w każdym miejscu. Cieszymy się, że mogliśmy być częścią tak ciekawego wydarzenia.

Przedszkolaki z wypiekami na twarzy wsłuchiwali się w bajki czytane przez wychowawcę i Helenę Rybak z biblioteki szkolnej. Uczniowie z „Zerówki” zaprosili uczniów klasy 5 do wspólnego czytania; w parach, w trójkach z uśmiechem na twarzy słuchali i czytali ciekawe opowiadania. Pierwszacom czytali dumni

uczniowie z klasy 8 i 9.

Maluchy z otwartymi buziami wpatrywały się w swoich dorosłych kolegów, którzy nonszlancko odwracali przeczytane kartki książki.

Klasy od 2 do 5 zebrały się wokół Dyrektora Krystyny Dembowskiej, wszyscy uczniowie z zaciekawieniem wsłuchiwali się w barwne opowiadania i ciekawe fakty płynące z

książek.

W wesołej atmosferze uczniowie opowiadali, w jaki sposób w domu czytają książki; młodsi z rodzicami, starsi sami...czasami pomaga im babcia lub dziadek.

Uczniowie klas starszych od 6 do 12 również przyłączyli się do akcji. Dzielili się ulubionymi tytułami z kolegami z klasy.

W dzień akcji nasza szkoła zamieniła się w jedną wielką czytelnię.

Książki czytane były w klasach, na korytarzach, przy kominku i na stołówce. Uczniowie byli zachwyceni, zaproponowali częstsze wspólne czytanie.

Akcja była bardzo udana i już czekamy na kolejne przerwy z książką!!!

Czytanie wspiera rozwój na wielu płaszczyznach (rozwija wyobraźnię, wywołuje empatię, ćwiczy koncentrację i pamięć). Książki pomagają lepiej zrozumieć otaczającą nas rzeczywistość, poszerzyć wiedzę o świecie, budować system wartości i kształtować wrażliwość

moralną. Wzbogacają też zakres słów. Książki skłaniają do samodzielnego myślenia, wyciągania wniosków i analizowania.

To jedna z najlepszych form spędzania wolnego czasu. Warto więc uczynić z czytania codzienny rytuał!

Monika Jurkiewicz, nauczycielka kl.3

JAK KORZYSTAĆ Z POMOCY DYDAKTYCZNYCH I GIER PLANSZOWYCH W NAUCE JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOLE POLONIJNEJ

Szkoła Polska Grupy 2 ZPwK w Hamilton od kilku lat wykorzystuje przeróżne pomoce dydaktyczne i gry planszowe w nauczaniu języka polskiego. Kierownik szkoły, Ewa Iwanicka cały czas wyszukuje i sprowadza z Polski najnowsze pozycje pomocy dydaktycznych dla wszystkich grup wiekowych. Wprowadzenie gier do nauki języka polskiego nie tylko uatrakcyjnia lekcję, ale przede wszystkim pozytywnie wpływa na proces uczenia się.

Przedszkolaki bawią się i zarazem uczą, głównie metodą czytania globalnego. Pomocą tu są plansze edukacyjne, książeczki oraz gry typu puzzle .

W klasie 1-3 nauczycielki wykorzystują gry – pomocne w doskonaleniu nauki czytania (np. puzzle sylabowe). Starsze klasy w wesoły i przyjemny sposób uczą się

ortografii („Wyścig ortograficzny” gra planszowa) i zasad gramatyki języka polskiego („Zdanie i grupy wyrazowe” plansze dydaktyczne).

Nauka czytania
*
**domino obrazkowo-
wyrazowe**

czytanie globalne

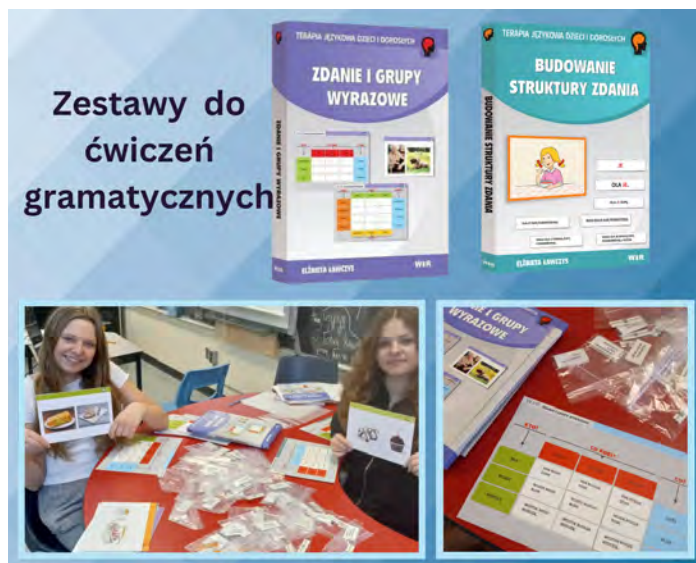
Seria gier „Polak mały” to bardzo dobra pomoc w nauce o polskich tradycjach, zwyczajach, historii i geografii Polski. Gra polega na czytaniu pytań dla kolegów i sprawdzaniu czy dobrze odpowiedzieli. Uczniowie przez chwilę mogą się wczuć w rolę nauczyciela i skorygować odpowiedź kolegów, gdy jest błędna.

Atrakcją we wszystkich klasach cieszą się wszelkiego rodzaju puzzle. Obrazkowe, wyrazowe, sylabowe puzzle i są doskonałą pomocą w czasie lekcji. Przytoczę przykład z własnego doświadczenia, jak wykorzystuję puzzle i inne gry na lekcji. Planszówki czekają na uczniów gdy tylko dzieci wejdą do klasy, miły początek sobotniego poranka i rozgrzewka umysłów (puzzle mapa Polski, memory polsko – angielskie zwroty grzecznościowe, gra Double – symbole Polski). Na pewno nie jedna, jeden z nas słyszy w czasie lekcji „Proszę pani skończyłam zadanie w podręczniku. Co mam teraz robić?”. Zdolny uczeń nie może się nudzić i dzięki takim zadaniom jak układanie zdań do ilustracji lub użycie poprawnej formy rzeczownika w zdaniu będzie rozwijał swoje zdolności w zakresie gramatyki czy ortografii (np. „Następny przystanek. Przypadek” zestaw zadań lub „Budowanie struktury zdania” plansze dydaktyczne). W młodszych klasach w takich sytuacjach można podać uczniowi domino obrazkowo- wyrazowe (np. wydrukowane ze strony SuperKid).

Nasi uczniowie już się przyzwyczaili, że „planszówki” są na lekcjach, mają nawet swoje ulubione gry, z których chętnie korzystają. Bawiąc, uczą się, wzbogacają słownictwo, doskonalą czytanie i to wszystko w bardzo przyjemny sposób.

Gry są stosowane jako przerywniki na lekcji lub stanowią część zaplanowanego nauczania w lekcji. Nauka przez zabawę ma wiele zalet i nigdy to nie jest stracony czas.

Dlaczego warto wykorzystywać zabawy i gry dydaktyczne w nauce języka?

Posłużę się tutaj fragmentem artykułu pani Olgi Zarzyckiej opublikowanego na

<https://zsignacow.szkolnastrona.pl/art,552,gry-i-zabawy-dydaktyczne-na-lekcjach-jezyka-angielskiego#:~:text=korzystanie%20z%20gier%20i%20zabaw,redukuje%20strach%20i%20zahamowania%3B>

- *wpływają na rozładowanie napięcia i stresu towarzyszących nauce i próbom tworzenia własnych wypowiedzi oraz czynnego stosowania poznanych*

- *sprzyjają nauce skutecznego zapamiętywania;*
- *uczą aktywności i zdrowej rywalizacji oraz przyjmowania porażek;*
- *angażują w zabawę dzieci nieśmiałe;*
- *uczniowie wykorzystują swoje wszystkie zmysły;*
- *uczą słuchania innych;*

słów, zwrotów i form gramatycznych (redukują strach i zahamowania);

- *sprzyjają nawiązywaniu relacji społecznych z pozostałymi uczestnikami gry;*
- *uczą współpracy w grupie, zespole;*
- *pozwalają na zredukowanie dystansu pomiędzy uczniem a nauczycielem, dzięki czemu ewentualne uwagi ze strony nauczyciela przybierają mniej formalny i mniej stresujący dla ucznia charakter;*
- *doskonają sprawności umysłowe (na przykład pamięć, koncentrację, spostrzegawczość);*
- *rozwijają zainteresowania i kreatywność;*
- *pobudzają ciekawość;*
- *motywują do nauki;*

- *proces nauczania przebiega bezwiednie (uczniowie nie są świadomi, że w czasie trwania gier muszą wykonać o wiele trudniejsze zadania językowe niż podczas wykonywania prostych ćwiczeń językowych).*

Danuta Baldyga

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

W niedzielę 29 października w sali bankietowej Livadia w Mississaudze odbyło się uroczyste spotkanie z okazji

Dnia Nauczyciela zorganizowane przez Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie. Dzień Edukacji Narodowej to szczególna okazja do

celebrowania i doceniania roli nauczycieli oraz ogólnie edukacji w społeczeństwie. To dzień, w którym wyraża się wdzięczność nauczycielom za ich trud i poświęcenie.

Prowadząca spotkanie członkini Zarządu Głównego ZNP Iwona Punturiero powitała przybyłych gości, a wśród nich panią Justynę Frelak, wicekonsul Konsulatu RP w Toronto oraz panią Beatę Cieślak-Szewczyk reprezentującą poseł do Parlamentu Prowincji Ontario z okręgu Mississauga Centre, panią Natalię Kusendową-Bashta.

Serdecznie powitała również sponsora, na którego Zarząd Główny ZNP zawsze może liczyć- Anthoniego Subryana z A.T.S Engineering Inc.

Dzień Nauczyciela to również okazja do wyróżnienia zasłużonych nauczycieli. Pani prezes Malinowska oraz wiceprezes ZNPwK i jednocześnie przewodnicząca Komisji Odznaczeń Teresa Szramek wręczyły pani Sylwii Paszuckiej Złotą Odznakę ZNPwK, a pani Marzannie Biernat Medalion z popiersiem Mikołaja Kopernika wydany z okazji Roku Kopernika ogłoszonego przez Sejm RP w związku z przypadającą 550 rocznicą urodzin wielkiego astronoma.

Na pamiątkę tych wyjątkowych obchodów Dnia Edukacji Narodowej uczestnicy spotkania

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej pani wicekonsul Frelak w swoim przemówieniu podziękowała nauczycielom za ich trud, oddaną pracę z dziećmi i młodzieżą oraz życzyła dużo wytrwałości, pozytywnej energii i zadowolenia z wykonywanej pracy. Następnie na ręce prezes ZNP pani Iwony Malinowskiej wręczyła dla ZNP w Kanadzie dyplom Ministra Edukacji i Nauki z okazji 250 rocznicy powołania Komisji Edukacji Narodowej. W dalszej części spotkania pani Beata Cieślak-Szewczyk wręczyła wszystkim nauczycielom przygotowane przez panią poseł Natalię Kusendową-Bashta Listy gratulacyjne.

otrzymali piękne róże, książki o historii Polski oraz długopisy ufundowane przez sponsora.

Zarząd Główny ZNP w Kanadzie dziękuje gościom honorowym za zaszczylenie nas swoją obecnością, nauczycielom za przybycie i życzy wszystkim wielu sukcesów w pracy i życiu osobistym.

Iwona Malinowska

ŻYCZENIA PREZESA STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA” DARIUSZA PIOTRA BONISŁAWSKIEGO Z OKAZJI DNIA EDUKACJI NARODWEJ

Szanowni Państwo, Drodzy Nauczyciele
Istnieją zawody, których nie da się określić inaczej niż mianem niezbędnych. W ich składzie, na czele, znajduje się niepodważalnie zawód nauczyciela. To nauczyciel kształci kolejne pokolenia potrzebnych w społeczeństwie specjalistów, a jego rola w życiu wychowanków nie kończy się wyłącznie na edukacji. Nauczyciel motywuje, wierzy, popycha do działania, zaszczenia pasję do nauki, dba o dziecko - nie tylko o jego wiedzę, ale i codzienne samopoczucie. Dobrych nauczycieli pamięta się całe życie, jako mentorów, którzy ukształtowali nas i przyczynili się do naszego rozwoju.

Drogi Nauczycielki, Drodzy Nauczyciele, Wasza działalność na rzecz Polonii i Polaków za granicą jest

nieoceniona, to dzięki Wam młodzi Polacy na całym świecie zaczynają interesować się swoim krajem pochodzenia, jego kulturą i tradycją oraz potrafią posługiwać się językiem polskim. To też dzięki między innymi Waszemu zaangażowaniu młodzież z całego świata interesuje się organizowanymi przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” wydarzeniami - młodzież zafascynowana krajem pochodzenia pragnie pogłębiać wiedzę na jego temat oraz integrować się z rodakami. Wasz wkład na tym polu zasługuje na docenienie i jest bardzo istotny.

Wam, Drogie Nauczycielki i Drodzy Nauczyciele w tym szczególnym dniu, życzę niekończących się pokładów motywacji do pracy z najmłodszymi, słów docenienia przez uczniów, jak i rodziców oraz przełożonych, pasji do nauczanych, satysfakcji i radości z wykonywanej pracy oraz wytrwałości w tak ważnej i odpowiedzialnej roli. Dziękuję Wam za pracę na rzecz oświaty, a przede wszystkim kolejnych pokoleń Polaków oraz za codzienne poświęcenie.

Życzę dalszych sukcesów zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

*Dariusz Piotr Bonisławski
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
Warszawa, 14 października 2023 r.*

(Źródło: Portal „Wspólnoty Polskiej)

Warszawa, dnia 14 października 2023 r.

*Homo sum, humani nihil
a me alienum puto.*

*Jestem człowiekiem i nic co ludzkie
nie jest mi obce.*

(Terencjusz)

**Drodzy Nauczyciele
przedmiotów ojczyustych
poza granicami Polski**

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej, wszystkim Państwu uczącym przedmiotów ojczyustych poza krajem, życzę satysfakcji, wytrwałości i nieustannego entuzjazmu w realizacji działań edukacyjnych. Życzę wiele radości z osiągnięć Państwa uczniów oraz z ich patriotycznej postawy, a także z dobrej współpracy z rodzicami, zbudowanej na wzajemnym zaufaniu i szacunku.

Wyrażam słowa uznania dla Państwa dorobku i osiągnięć. To Państwa profesjonalizm i zaangażowanie przyczyniają się do trwania i odbudowywania naszego dziedzictwa narodowego poza granicami Ojczyzny.

Niech myśl o tym, że pełnią Państwo zaszczytną służbę na rzecz Polonii i Polaków za granicą dodaje sił, pozwala pokonywać trudności oraz nadaje sens Państwa pracy.

Prof. Jacek Gołębiowski

Dyrektor
Instytutu Rozwoju Języka Polskiego
im. św. Maksymiliana Marii Kolbego

POCZĄTEK ROKU SZKOLNEGO 2023/24 W POLSKIEJ SZKOLE IM. JANA BRZECHWY W MILTON

Rok szkolny 2023/24 rozpoczęliśmy w sobotę, 16 września, w tym roku bez zmian, spotykamy się w murach Szkoły Podstawowej „Queen of Heaven”

w pierwszą sobotę lekcijną. Dzięki tej lekcji, każdego roku chcemy oddać hołd Bohaterom. Uczniowie klasy 7/8 pod opieką Ewy Kotyry przygotowali piękną wystawę, prezentującą informacje z każdego dnia powstania. Szczególnie cenna okazała się wizyta dyrektor Joanny Danickiej-Garbacz w Muzeum Powstania Warszawskiego, dzięki której szkoła wzbogaciła się o liczne materiały, wykorzystane później w klasach młodszych i starszych. Lekcją BohaterON corocznie rozpoczynamy rok szkolny.

w Milton. Naukę rozpoczęło ponad 160 uczniów, którzy co sobotę witani są przez zaangażowane, uśmiechnięte i pełne fantastycznych pomysłów grono pedagogiczne. W bieżącym roku szkolnym udało nam się otworzyć siedem klas w tym dwie klasy PSL (młodsza i starsza). W naszych klasach korzystamy z podręczników sprzedawanych przez ZG Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Ten rok szkolny rozpoczęliśmy od wyjątkowego wydarzenia - lekcji poświęconej Powstaniu Warszawskiemu, zorganizowanej

Kolejnym ważnym wydarzeniem w naszej szkole był Polonijny Dzień Dwujęzyczności. Nasi uczniowie brali udział w różnorodnych zabawach, grach i quizach językowych. Również samodzielnie przygotowaliśmy piękne, kolorowe plakaty, a najmłodszy uczniowie malowali koguciki, symbole Polonijnego Dnia Dwujęzyczności.

11 listopada cała szkoła świętowała 105 rocznicę Odzyskania Niepodległości, co było dla nas szczególnie ważne. Włączyliśmy się we wspólne śpiewanie Mazurka Dąbrowskiego podczas organizowanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki akcji „Szkoła do Hymnu”. Następnego dnia uczestniczyliśmy w VI Biegu Niepodległości. Piękna pogoda, koszulki, medale oraz pyszne kiełbaski i pączki sprawiły, że reprezentacja naszej szkoły

opuściła Park Paderewskiego z uśmiechem na twarzach.

Ostatnim ważnym wydarzeniem które miało miejsce tej jesieni w naszej szkole było uroczyste przyjęcie pierwszaków do grona uczniów naszej szkoły. Uroczystości odbyła się w sobotę 18 listopada. Pierwszoklasiści wspaniale zaprezentowali część artystyczną, a następnie złożyły uroczyste ślubowanie. Za piękną oprawę podziękowania należą się Anecie Halwie, nauczycielce klasy pierwszej. Na zakończenie uroczystości pierwszaki otrzymały upominki, ufundowane przez Konsulat Generalny RP w Toronto, które wręczył osobiście wicekonsul Przemysław Jurgielewicz. Po zakończeniu ślubowania czekał na uczniów słodki poczęstunek.

Joanna Danicka-Garbacz

WITAJCIE W SZKOLE PIERWSZAKI!

11 listopada 2023 r. odbyła się w Szkole Polskiej im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie Generalnym RP w Toronto uroczystość ślubowania i pasowania na uczniów. Wydarzenie to na stałe wpisane jest w kalendarz imprez szkolnych. To bardzo ważny dzień nie tylko dla uczniów, ale również dla ich rodziców. Zanim pierwszoklasiści zostali przyjęci do grona społeczności szkolnej musieli przedstawić to, czego już się w szkole nauczyli. Gotowi, odświętnie ubrani i bardzo przejęci przystąpili do zaprezentowania swoich umiejętności. Zadaniem uczniów było zaśpiewanie piosenek i recytacja wierszy. Doniosłym momentem uroczystości było ślubowanie pierwszoklasistów, które przeprowadziła wychowawczyni klasy pani Agata Masłowski. Następnie, aktu pasowania kolorowym ołówkiem dokonała Pani Konsul Justyna Frelak wraz z Panią Dyrektorką Szkoły Polskiej Sylwią Krupą. Tym samym pierwszoklasiści zostali włączeni do społeczności uczniowskiej Szkoły Polskiej im. gen. Józefa Hallera przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Toronto. Dowodem były dyplomy pasowania na ucznia wręczone dzieciom przez Panią Dyrektorkę. Pierwszoklasiści otrzymali również

wspaniałe prezenty ufundowane przez Konsulat Generalny RP w Toronto, Radę Rodziców Szkoły Polskiej oraz uczniów klasy III SP. Radę Rodziców reprezentowały panie Paulina Dybaś i Kinga Sokołowska.

Po zakończeniu części oficjalnej uczniowie klasy 1 SP zostali zaproszeni na słodki poczęstunek przygotowany przez rodziców.

Uczniom klasy pierwszej życzymy wielu sukcesów w nauce, a przede wszystkim czerpania radości z każdej chwili spędzonej w naszej szkole, ponieważ szkoła na swój sposób drugim domem się staje. To z niej wynosi się wiedzę, mądrość, zwyczaje, to w niej spędza się czasu wiele – niech więc najlepsi towarzyszą Wam przyjaciele! Niech każdy dzień będzie pełen radości, ciekawości świata i otwartości!

Tekst: Agata Masłowski

DŁUGOPISEM SIENKIEWICZA...CZYLI WYDARZENIA I NOWOŚCI W NASZEJ SZKOLE

Wycieczka „Pożegnanie lata, powitanie jesieni”.

Nie ma nic przyjemniejszego niż możliwość spędzenia czasu na łonie natury oraz podziwianie i odkrywanie jej piękna. Dlatego też w celu pożegnania lata i powitania jesieni klasy 2 i 3 wybrały się na wycieczkę do malowniczo położonego ogrodu botanicznego University of Alberta Botanic Garden w Edmonton.

Pomimo, że był to dość chłodny poranek, wszystkie dzieci były podekscytowane i pełne zapału do odkrywania uroków natury. Naszą podróż w krainie przyrody rozpoczęliśmy od zwiedzania Kurimoto

Japanese Garden, gdzie największą atrakcją była obserwacja różnokolorowych ryb pływających w stawie, wspinanie się po kamieniach i możliwość

zobaczenia wodospadu. Dzieci miały także okazję sprawdzić swoje siły uderzając w olbrzymi dzwon. Kontynuując naszą podróż przeszliśmy do pawilonu z magicznie pięknymi tropikalnymi roślinami, a następnie do części obfitującej w różnorodne kaktusy. Wkrótce, podążając krętymi ścieżkami ogrodu naszym oczom ukazał się malowniczy i urokliwy Aga Khan Garden, który powitał nas płytkim granitowym basenem odbijającym perłowe niebo. Zachwycił nas również wodospadem, krzewami, zapachem kwiatów, stawem z pływającymi kaczkami, różnorodnością drzew i bogactwem kolorów. Duże zainteresowanie wzbudził "Indigenous Peoples" ogród posiadający rośliny mające zdrowotne i odżywcze właściwości.

Nasz podziw nad pięknem ogrodu i nowej pory roku, jesieni wzrastał z każdą chwilą. Nasz kolejny krok był nowym odkryciem i niezapomnianym przeżyciem. Wszyscy mieliśmy okazję do wykorzystania jak największej ilości naszych zmysłów, aby jak najlepiej zapoznać się z przyrodą. Z wielką przyjemnością wchłanialiśmy wszystkie zapachy jesiennego powietrza, odczuwaliśmy ciepło promieni słonecznych i podmuchy wiatru. Dzieci dotykały kwiaty, liście, wsłuchiwały się w rozmaite dźwięki natury. Doznania wzrokowe były najbardziej wyraziste, wzruszające i zapierające dech. Zbierając liście rozmawialiśmy o kolorach, kształtach i powierzchni. Liczyliśmy również ilość zebranych darów natury i zaobserwowanych owadów. Dzieci wzbogacały słownictwo i umiejętność wysławiania się oraz wyrażania swoich myśli.

Wizyta w ogrodzie botanicznym była nie tylko znaczącym edukacyjnym doświadczeniem, ale także możliwością relaksu, ruchu, spędzenia czasu na świeżym powietrzu i dużej dawki pozytywnej energii.

Bożena Gaciąg, nauczycielka klasy 2.

Dzień Skupienia

”Starajcie się odkrywać piękno modlitwy różańcowej. Oby różaniec stał się dla was wiernym towarzyszem na całe życie”. Jan Paweł II.

21 października uczniowie i nauczyciele naszej

Szkoły wzięli udział w corocznym Dniu Skupienia, który odbył się w Parafii Różańca Św. w Edmonton. Mszę św. poprowadził proboszcz parafii O. Dr Tomasz Krzesik, a oprawę mszy przygotowała wraz z uczniami siostra Celinia.

Tematem tegorocznego Dnia Skupienia było spotkanie z różańcem. Miesiąc październik poświęcony jest

Maryi i pięknej modlitwie różańcowej, modlitwie prostej a zarazem kompletnej pod każdym względem. W różańcu łączą się i uzupełniają wszystkie rodzaje modlitwy: uwielbienie, pochwała, błaganie, wstawiennictwo, dziękczynienie. Po mszy i szybkim

lunchu, siostra Celinia zaprezentowała dzieciom krótki filmik, a potem wszyscy uczniowie wraz z

nauczycielami wykonali samodzielnie z koralików własną dziesiątkę różańca. Dzień Skupienia zakończył się wspólną modlitwą różańcową.

Barbara Naletlich, nauczycielka kl. 8/9

Wycieczki klasowe na pobliski cmentarz.

Święto „Wszystkich Świętych” to czas, w którym odwiedzamy groby i wspominamy tych, którzy od nas odeszli. Nawiązując do tej polskiej tradycji, uczniowie Polskiej Szkoły im. Henryka Sienkiewicza rokrocznie

wyбираją się na pobliski cmentarz, by uczcić pamięć poległych żołnierzy i innych zmarłych, niekoniecznie

z ich rodzin.

W tym roku również, w ciszy i skupieniu dzieci odmówiły modlitwę i zapaliły znicze.

Podczas takich wizyt uczniowie poznawali tradycje i zwyczaje kanadyjskiej kultury oddawania hołdu tym, których już nie ma wśród nas. Zrozumieli też, jak należy zachowywać się na cmentarzu, aby oddać cześć zmarłym i poległym oraz uszanować odwiedzających to miejsce. Spacer alejkami cmentarza był dla nich ogromnym przeżyciem. Szli skupieni i z zaciekawieniem szukali polskich nazwisk. Wielkie wrażenie zrobiły jednakowe, w równych rzędach ułożone groby poległych żołnierzy bez względu na wiek lub szarżę wojskową.

Kamila Rutkowska, nauczycielka kl. 4.

Wizyta Konsul Generalnej RP, Pani Aleksandry Kucy w naszej szkole.

W sobotę 4 listopada naszą szkołę odwiedziła nowomianowana Konsul Generalna Pani Aleksandra Kucy, urzędująca w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Vancouver oraz nasz wieloletni przyjaciel, Pan John Szumlanski Honorowy Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Edmonton.

Pani dyrektor Krystyna Dembowska wprowadzając gości do poszczególnych sal przedstawiła warunki pracy i nauki naszych uczniów i nauczycieli. Pani Konsul odwiedzając poszczególne klasy (od 0 do 12) swobodnie rozmawiała z uczniami i nauczycielami.

Zainteresowała się naszą biblioteką w szkolnych szafkach oraz gabinetem dyrektora na korytarzu. Z humorem potwierdziła słuszność krążącego wśród uczniów powiedzenia, że „najlepsze hot dogi w Edmonton można zjeść tylko w Szkole Sienkiewicza”. Dziękujemy Pani Konsul za miłą i zachęcającą do współpracy wizytę, a Panu Konsulowi za to, że Ją do nas przywiózł.

Krystyna Dembowska, dyrektorka szkoły.

Remembrance Day i Dzień Niepodległości Polski.

W ramach obchodów Kanadyjskiego Remembrance Day i Polskiego Dnia Niepodległości w Edmonton, 11-stego listopada delegacja uczniów ze szkoły im. Henryka Sienkiewicza wraz z innymi organizacjami polonijnymi złożyła uroczyste wieńce w głównej sali

Domu Polskiego, które upamiętniły wszystkich tych, biorących udział w walkach o niepodległość.

Następnie dzieci z szkolnego teatryku „Bracia Grimm” pod kierunkiem Violetty Stryjskiej przedstawiły fragment programu słowno - muzycznego.

12-stego listopada z okazji tegorocznego Narodowego Święta Niepodległości Polski, również w Domu Polskim odbyła się uroczysta akademie. Uczniowie z klas 10,11,12 przedstawili ciekawy program artystyczny. Za pomocą wierszy, tańca i śpiewu złożyli hołd naszym przodkom, którzy oddali za Polskę najcenniejszy dar - swoje życie. Pani dyrektor Krystyna Dembowska oraz przybyli nauczyciele byli bardzo dumni ze wspaniałej pracy, jaką wykonali nasi uczniowie. Montaż słowno-muzyczny licealiści

przygotowali pod kierunkiem Violetty Stryjskiej.
Violetta Stryjski, nauczycielka kl. 10, 11 i 12.

Akcja „Szkoła do Hymnu”

W ramach akcji MEiN, Szkoła do Hymnu zebraliśmy się w świetlicy szkolnej, by o godzinie 11:11 odśpiewać pieśń tak bliską sercom wszystkich Polaków. Droga ta nie była łatwa,

ale udało się nam znaleźć miejsce i ekran, na którym mogliśmy wyświetlić tekst. Ponadto, jestem pewna, że większość nauczycieli spędziła poranek ucząc i powtarzając słowa tej pieśni, ich znaczenie i ważność dla Polaków na całym świecie. W końcu po motywującej przemowie naszego katechety Ojca Dr. Tomasza Krzesika oraz pod jego przewodnictwem zaśpiewaliśmy Hymn z dumą w naszych sercach. Może nie każdy mógł stać na baczność, czy też pamiętał wszystkie cztery zwrotki, ale jestem przekonana, że śpiewając Mazurka Dąbrowskiego wspólnie wyraziliśmy radość z niepodległości naszej Ojczyzny i dumę z naszej polskości.

Monika Romanik, nauczycielka klasy specjalistycznej.

DWUJĘZYCZNOŚĆ DODAJE NAM SKRZYDEŁ!

22 października 2023 r. w Polskim Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Mississauga świętowaliśmy Polonijny Dzień Dwujęzyczności. Organizatorami tego wydarzenia byli: Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddział Mississauga, Biblioteka Polska im. O. Stanisława Bąka OMI i Polskie Centrum Kultury im. Jana Pawła II. Impreza pod hasłem „Dwujęzyczność dodaje nam skrzydeł” zgromadziła dużą grupę polonijnych dzieci, które tego dnia mogły szczególnie cieszyć się i odczuć dumę ze swojej dwujęzyczności.

Polonijny Dzień Dwujęzyczności rozpoczęła

książce. Panie opowiedziały dzieciom, jak doszło do powstania książki i jednocześnie zachęciły do posługiwania się językiem polskim. Następnie pani Hanna przeczytała kilka swoich wierszyków, które wyraźnie podobały się zgromadzonym. Wszyscy uczestnicy imprezy otrzymali książkę napisaną przez panią Hannę ze specjalną dedykacją od autorki.

Kolejną częścią świętowania Polonijnego Dnia Dwujęzyczności były gry i zabawy przygotowane przez nauczycielki. Dzieci czytały łamańce językowe i losowały nagrody podczas zabawy z balonami. Przy innych stanowiskach rozwiązywały łamigłówki oraz

koordynatorka wydarzenia pani Bożena Szwed, która skierowała wiele ciepłych słów do zgromadzonych dzieci i przywitała przybyłych gości. Następnie głos zabrała Konsul Generalna pani Magdalena Pszczółkowska, która podkreśliła potrzebę posługiwania się językiem polskim i podziękowała nauczycielkom za zorganizowanie imprezy.

Na początku dzieci wysłuchały piosenki-hymnu Polonijnego Dnia Dwujęzyczności pt. „Trzy słowa” oraz obejrzały śmieszne filmiki promujące dwujęzyczność. Później odbyło się spotkanie z gośćmi specjalnymi, panią Hanną Stankiewicz-Michalską- autorką i ilustratorką książki dla dzieci „Jak napiszę, co usłyszę. Rymowanki Pani Hanki” oraz panią Małgorzatą Nowicki- mamą chłopca, dla którego napisane zostały wiersze zamieszczone w

robowały kotyliony i znaczki „Polska”. Szczególnym zainteresowaniem cieszyło się stanowisko, przy

którym robiliśmy pamiątkowe zdjęcia na tle przygotowanych skrzydeł . Każdy uczestnik mógł otrzymać takie wyjątkowe zdjęcie oraz zobaczyć i uwierzyć, że rzeczywiście „Dwujęzyczność dodaje nam skrzydeł”. Na zakończenie dzieci zostały zaproszone na specjalny poczęstunek- domowe gofry dekorowane na biało-czerwono bitą śmietaną, dżemem i truskawkami.

Polonijny Dzień Dwujęzyczności upłynął w miłej i radosnej atmosferze. Wszyscy uczestnicy wychodzili z imprezy z uśmiechem na buzi, niosąc polskie słodycze, książki, ołówki, kubki i wiele innych prezentów. Mamy nadzieję, że za rok spotkamy się ponownie, aby świętować DWUJĘZYCZNOŚĆ!

Agnieszka Lepła (ZNP Oddział Mississauga)

POLONIJNY DZIEŃ DWUJĘZYCZNOŚCI W POLSKIEJ SZKOLE IM. M. KONOPNICKIEJ W OAKVILLE

W sobotę 21 października 2023 roku Polska Szkoła im. Marii Konopnickiej w Oakville On. świętowała kolejny Polonijny Dzień Dwujęzyczności - Polish Bilingual Day! Uczniowie klas starszych

przedstawili krótką historię ustanowienia Polonijnego Dnia Dwujęzyczności.

„JESTEŚMY DWUJĘZYCZNI, PODWÓJNIE FANSTATYCZNI”

Odbyła się piękna recytacja wierszy oraz śpiew piosenek patriotycznych przy akompaniamencie gitary.

Panie nauczycielki przygotowały dla uczniów wiele

atrakcji: kolorowanki, puzzle, układanki, obrazki przedstawiające symbole narodowe.

Cała uroczystość oświetniła białoczerwona dekoracja i odświętny ubiór wszystkich Uczniów.

Dwujęzyczność to dar, który wzbogaca osobowość naszych uczniów i przypomina nam Polakom zamieszkałym poza granicami Polski o ogromnej roli jaką odgrywa ojczysty język w naszym życiu.

Dwa języki od młodości - podwójne możliwości!

Krystyna Haduch

WITAJ POLSKA SZKOŁO IM. STANISŁAWA STASZICA W LONDON

I znowu, już 96 raz otworzyły się drzwi szkolne, a wraz nimi radosna i odpowiedzialna okazja, aby z a p ł o n ą ł kaganek i z aszeleściły

kartki książki - źródła wiedzy o naszej historii, kulturze i narodowych tradycjach, ogarnianej i przekazywanej - w języku ojczystym, ale z uwzględnieniem potrzeb związanych z trudnościami w rozumieniu języka polskiego przez spory procent uczniów.

Zajęcia sobotnie w naszej szkole odbywają się w budynku szkoły Holy Rosary (LDCSB), do którego inspektorat nas przeniósł po zlikwidowaniu starego, zniszczonego budynku i sprzedaniu terenu szkoły St. John, użytkowanego przez naszą szkołę ponad 50 lat, a wraz z tym, szkoła nasza pozbawiona została bliskości kościoła parafialnego p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, gdzie zawsze odbywały się Msze szkolne oraz imprezy okolicznościowe.

W tym roku uratował nas fakt, że budynek szkolny został odnowiony, „na medal”, wysprzątnany i „wzbogacony” systemem klimatyzacji.

Po wrześnieowych zapisach i pierwszych kontaktach z Rodzicami rozpoczęły się regularne zajęcia dla dzieci od przedszkola do klasy ósmej.

Do szkolnej Mszy Świętej zaplanowanej na koniec września, rozpoczęły się przygotowania liturgii i odpowiedniego wystroju sali gimnastycznej. Przy życzliwej pomocy woźnego (to znane określenie w Polsce), sala nabrała charakteru sakralnego: prawdziwy

ołtarz z rzeźbą Pana Jezusa z dziećmi (z zamkniętego kościoła Holy Rosary), świece „na baterijkę”, naczynia liturgiczne, był ministrant i oczywiście kapłan - ks. Krzysztof Stanula. Wspólną modlitwę rozpoczęła procesja z symbolicznymi darami i odpowiednim komentarzem. Po wstępie wyjaśniającym formularz mszalny o Św. Stanisławie Kostka, Patronie polskiej młodzieży, rozpoczęła się Eucharystia, w czasie której liturgię Słowa prowadzili

uczniowie klas siódmej i ósmej, a wspólny śpiew wszystkich obecnych - uczniów, nauczycieli i liczne grono rodziców wzbogacił tę uroczystość.

Kolejnym wydarzeniem był udział Szkoły Polskiej w wystawach zorganizowanych przez SPK w London z okazji trwającego Roku Mikołaja Kopernika: była to ekspozycja w Covent Garden Market oraz w sali parafialnej kościoła M.B.Częstochowskiej, na której zaprezentowane zostały prace uczennic i uczniów klas 3/4,5/6 i 7/8 związane z obchodami Kopernikowskimi.

Listopadowe Święto Niepodległości połączone z obchodami na tym kontynencie „Remembrance Day” obchodzone było również z inicjatywy SPK w

obejmowało występ zespołu tanecznego „Cracovia”, śpiew Skrzatów i Harcerzy, oraz okolicznościowy referat. Zgodnie z tradycją tego rodzaju spotkań świętowanie zakończyło się słodkim poczęstunkiem. Teraz czas na przygotowanie i troskę o właściwe przekazanie wartości i przeżyć związanych ze świętem Bożego Narodzenia. W naszych planach adwentowa wizyta Świętego Mikołaja na terenie szkoły, a następnie intensywne przygotowanie „Jasełek”, które odbędą się po świętach, na które zapraszamy Rodziców, Parafian i Polonię.

siostra Kinga Lewicka

London. Już w samym dniu rocznicy okazja ta była zaakcentowana religijno- patriotyczną dekoracją kościoła, a w niedzielę uroczystą Liturgią oraz akademią w sali parafialnej. Udział Szkoły Polskiej - program słowno-muzyczny, był trzonem tego okolicznościowego świętowania, które również

Redakcji naszych „MYŚLI”, wszystkim Nauczycielom i Czytelnikom życzymy RADOSNYCH ŚWIĄT, POKOJU SERCA oraz wytrwałości w pracy wychowawczo-pedagogicznej, z odrobiną satysfakcji. Kierownictwo i Grono Pedagogiczne Szkoły im. St.Staszica w London

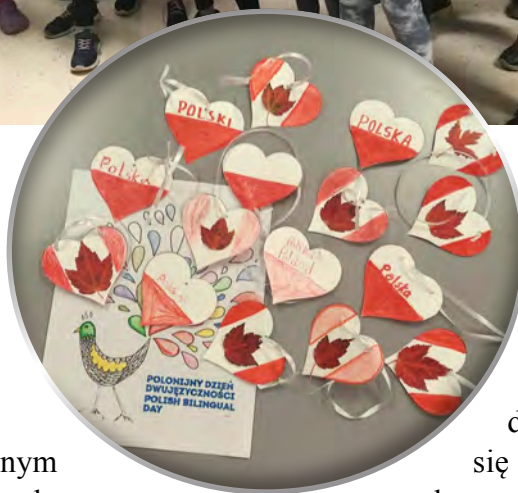

KOLOROWA JESIEŃ I POLONIJNY DZIEŃ DWUJĘZYCZNOŚCI W SZKOLE POLSKIEJ GRUPY 2 ZPWK W HAMILTON

„Idzie jesień, plony niesie, jesień kolorowa.
Jabłka, gruszki, winogrona, wszystko
w koszu chowa...” słowa tej piosenki
najlepiej opisują, co działo się w
na jesiennych lekcjach w Szkole
Polskiej Grupy 2 ZPWK w Hamilton.
Były to bardzo kolorowe, wesołe i
pełne niespodzianek zajęcia.

Jedną z niespodzianek dla
uczniów, był stół z darami jasieni.
Nauczycielki przygotowały piękną
jesienną wystawę,
było na bogato:
jabłka, gruszki,
pomidory,
kapusta,
marchewka i
wiele innych
warzyw i owoców.
Uczniowie
dopasowywali
karteczki z
nazwami do
poszczególnych
warzyw i
owoców, niektóre
nazwy np. jak
jarmuż większość
słyszała po raz
pierwszy. Była to
też doskonała okazja do rozmów
(oczywiście w języku polskim)
na temat, jak wyglądają te owoce
i warzywa, co możemy z nich
przygotować, które lubimy jeść a
za którymi nie przepadamy.

W naszej szkole bardzo ważnym
elementem jest nauka przez zabawę,

dlatego tego dnia na małych i dużych
uczniów czekał cały kosz kasztanów i
żołędzi. Tutaj uczniów ograniczała
już tylko wyobraźnia, powstały
kasztanowe ludziki, dziwne stworki
i kształty. Dzieci wykonując swoje
dzieła opowiadały kolegom i
nauczycielkom, co udało im się
zrobić, jakie przedmioty do tego
wykorzystali czyli ćwiczenia
wymowy polegające na opisie
przedmiotów i czynności. Uczniowie
starszych klas
d o d a t k o w o
u t r w a l a l i
p i s o w n i ę
o r t o g r a f i c z n i e
t r u d n y c h
w y r a z ó w .

Dwujęzyczne
gry i zabawy
t o w a r z y s z y ł y
n a m p o d c z a s
o b c h o d ó w 9
P o l o n i j n e g o D n i a
D w u j ę z y c z n o ś c i .
W s z k o l e t e g o
d n i a d o m i n o w a ł y
b a r w y b i a ł o -
c z e r w o n e . Z a j ę c i a
b y ł y u r o z m a i c o n e
p r a c a m i
p l a s t y c z n y m i -
c r a f t , g r a m i
p l a n s z o w y m i ,
k o l o r o w a n k a m i
i ł a m i g ł ó w k a m i ,
a n i e k t ó r z y
u c z n i o w i e ,
p r ó b o w a ł i s i ł w
t z w .
ł a m a ń c a c h j ę z y k o w o w y c h .
B y ł y
d z i e c i , k t ó r y m
p o k i l k u p r ó b a c h
u d a ł o
s i ę p o w i e d z i e ć
„ W S z c z e b r z e s z y n i e
c h r z ę s z c z b r z m i w
t r z c i n i e . ” P r z e d
n a m i

kolejne pracowite miesiące i chcemy, żeby były tak samo kolorowe, wesołe i pełne dobrych niespodzianek.

Danuta Baldyga

PATRON ROKU 2023 - JAN MATEJKO NAJWYBITNIEJSZY POLSKI MALARZ HISTORYCZNY

JAN MATEJKO

Geniusz i talent

Nauka i pracowitość

Patriotyzm

Nauczyciel wielu pokoleń Polaków!

**Zawładnął wyobraźnią historyczną
wszystkich Polaków!**

Malarz, którego zna każdy Polak. Z pewnością nie tylko w kraju, ale w wielu miejscach na świecie. Wystarczy usłyszeć – Jan Matejko, by zaraz mieć przed oczami Jego dzieła, przypomnieć sobie ważne chwile z historii Polski. Siła obrazów krakowskiego malarza porusza i uczy. Przypominamy

sobie natychmiast - “Bitwę pod Grunwaldem”, “Sobieski pod Wiedniem”, “Stańczyka”, “Kazanie Skargi”, “Konstytucję 3 Maja 1791 roku”, “Dzwon Zygmuntowski”, “Kopernik”, “Hołd Pruski” i wiele, wiele innych .

Nie da się wymieniwać wszystkich dzieł historycznych Jana Matejki! Pięknych, poruszających, wielkich. Prawdziwych arcydzieł! Zostawił ich po sobie ponad 320! Znamy kilka tysięcy szkiców, akwareli, rysunków Matejki. Oprócz nich znajdujemy wiele portretów rodziny i znanych postaci krakowskich, fragmentów

pejzaży.

Podziwiamy Jego polichromie w Kościele Mariackim w Krakowie!

Studiujemy Jego “Poczet królów i książąt polskich”!

Wiemy, że uczył kolejnych wielkich malarzy polskich.

W tym Stanisława Wyspiańskiego.

Chcąc zobaczyć dzieła Jana Matejki warto dotrzeć w Krakowie do domu na Floriańskiej 41, (blisko Rynku Głównego i Bramy Floriańskiej), do Biblioteki Jagiellońskiej i do Galerii Sztuki Polskiej w Sukiennicach oraz w Muzeum Książąt Czartoryskich.

Niezwykle wzruszyć może moment, gdy w wędrowce po Muzeum w Watykanie dotrzemy do specjalnej Sali Sobieskiego, gdzie na ścianie jest arcydzieło Jana Matejki utrwalające bitwę pod Wiedniem. Niesamowite wrażenie! Obraz подарowany przez Naród Polski, a zawieszony osobiście przez twórcę i wręczony Papieżowi Leonowi XIII w 1883 roku.

Na pytanie, jak opowiedzieć o Janie Matejce w naszych polskich szkołach w Kanadzie odpowiedź znajdujemy natychmiast. W prawie każdej książce do szkół polonijnych są teksty o malarzu, są kopie Jego obrazów, są opowiadania. Myślę, że w programach klas są miejsca dla malarza, którego dzieła są niepowtarzalne, które najlepiej uczą historii Polski.

Uczniów zawsze interesowało życie i twórczość Jana Matejki.

Jak żył, jak się uczył, jak rośl przyszły geniusz malarski...?

Urodził się w Krakowie w 1838 roku, w czasie gdy Polska była w niewoli. W rodzinie sercem bardzo polskiej, mimo że ojciec Franciszek – muzyk był

pochodzenia czeskiego, a matka – Joanna Karolina z rodziny niemieckiej. Ale i rodzice i bracia Jana zawsze podkreślali ich Polskość. Walczyli o wolność kraju. Młody Jan wyrósł na prawdziwego i wielkiego patriotę. Z domu przy Floriańskiej wędrował do szkół – Św. Barbary i Liceum Św. Anny. Miał zaledwie 14 lat, gdy zaczął studia w Krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych. Uznawany za wybitnego studenta, w nagrodę za wyjątkowy obraz “Stańczyka” dotarł na studia w Monachium, w Wiedniu, w wielu miejscach w Europie.

Wróć do czasu, gdy był młodym chłopcem. Jak kształtował się talent i kierunek zainteresowań?

Był delikatnym dzieckiem. Miał słaby wzrok. Nie mógł nosić okularów, bo były za drogie dla rodziny.

Z tym słabym wzrokiem borykał się przez całe życie!

Silniejsi koledzy prowokowali do bitew. Jan nie chciał i nie umiał walczyć. Ślad uderzeń został na złamanym nosie malarza. Delikatny chłopiec, ale bardzo silny i zdecydowany charakter. Wcześniej wiedział, co chce robić w przyszłości. Przez całe życie był wyjątkowo pracowity, ambitny i utalentowany. We wspomnieniach, w historii znajdujemy Jana, gdy jako mały chłopiec z ołówkiem w ręku rysował, szkicował, rozwijał wyjątkowy dar malarski. Warto wspomnieć o tym, jak przygotowywał się do malowania obrazów historycznych. Świadomie i konsekwentnie, z mądrością i z pewnym wyzwaniem.

Wspomnę jeszcze raz, że rośl w duchu wielkiego patriotyzmu w rodzinnym domu i umiłowaniu polskiej historii

Rodzice, a szczególnie brat Franciszek uczyli Jana

miłości do Ojczyzny i głębokiej wiary.

Jan Matejko nie gubił wskazówek. Bardzo

wcześniej w jego wyobraźni i umyśle powstawały

późniejsze dzieła. Jego codzienność? Nauka,

czytanie wspomnień historycznych, spacer

po Krakowie do kościołów, na Wawel, wszędzie tam,

gdzie mógł zobaczyć

historyczne dokumenty, broń, obrazy, malowidła, rzeźby. Spoglądał i szkicował. Wracał i malował. Szukał przez lata.

Dlatego w obrazach Jana Matejki widzimy doskonale szczegóły obrazów!

A w Muzeum Jana, na Floriańskiej 41 znajdziemy przeciekawą, ogromną kolekcję Jego zbiorów.

W salach kamienicy są książki, dokumenty, tkaniny, broń, perskie tarcze, tureckie buzdygany chińskie miecze, sztuka sakralna, broń husarska, szable. Warto zwiedzić Dom Jana Matejki.

Dodam, że są tam piękne pamiątki-kolekcja malarza. Specjalne zegary, rzeźby, ryciny, tace. Jest nawet koń ze specjalnym tureckim strojem. Pomyślmy jeszcze, jak powstawały te arcydzieła historyczne.

Jan Matejko studiował “Dzieje Polski” Jana Długosza. Jeździł w miejsca wydarzeń historycznych. Z żoną Teodorą pojechał do Grunwaldu i okolic, by poznać miejsce bitwy.

Studiował historię w Bibliotece Jagiellońskiej. Wybierał osoby, których twarze utrzymywał na obrazach. Przygotowywał się dokładnie do malowania koni. Uczył się ich anatomii.

I szkicował. Interesował się też historią strojów.

Przygotowując się do obrazu “Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem” w 1873 roku, w 400 rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika, Jan Matejko studiował jego twarze, wszystkie urzędnicy badawcze, miejsca we Fromborku. Powstało wyjątkowe arcydzieło.

Wędrował po muzeach Europy. Przeglądał dokumenty. Zwiedzał uczelnie. Wspominam o tym, by poznać drogi mistrza malarstwa polskiego. Trudno wyobrazić sobie jak powstawały Jego piękne, historyczne dzieła. Był słaby i chorowity. Borykał się też z chorobą żony Teodory. Zmarł w swoim domu, w Pokoju z Gwiazdami, mając zaledwie 55 lat. W roku 1895 roku. Żegnał Go cały Kraków.

Patron Roku 2023 – Jan Matejko.

Ciesz się fakt, że i tym momencie wracamy do Portretu Wielkiego Polaka, który swoimi obrazami pragnął uczyć historii ukochanego kraju – Polski. A robił to, tworząc arcydzieła malarskie.

Oglądamy je w wielu muzeach, w Jego Domu na Floriańskiej w Krakowie i w innych miastach, w albumach, w książkach, w filmach. Podziwiamy.

By portret Jana Matejki by pełniejszy wspomnijmy i o tym, że był dyrektorem Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, że pomagał w pracach konserwatorskich na Wawelu, pracował w Oddziale Archeologii Akademii Sztuk Pięknych.

Znajdował uznanie i największe wyróżnienia w Europie – w Paryżu, w Wiedniu, w Pradze. Rząd Francuski nadał mu Krzyż Kawalerski Legii Honorowej za całokształt malarstwa! Otrzymał Odznaczenie Papieskie i Berło Miasta Krakowa.

Pracowity, głęboko wierzący, wielki patriota, skromny człowiek. Nie przywiązywał wagi do pieniędzy. Pomagał powstańcom w Powstaniu Styczniowym w 1863 roku.

W kilku słowach Stanisława Witkiewicza widzimy wielki portret malarza –

“...Matejko zostaje olbrzymim talentem, nieporównywaną wielką i samodzielną indywidualnością- malarzem, który pewne strony natury odtworzył z niesłychaną siłą i prawdą, który w pewnym kierunku stworzył rzeczywiste arcydzieła i który zresztą pozostawił dowody, że w jego talencie leżały pierwiastki wszechstronniejszego przedstawienia życia....”

Nauka w obrazach Jana Matejki nigdy nie pójdzie na marne !!!

Maria Milewska

JUBILEUSZ 50-LECIA OŚRODKA ROZWOJU POLSKIEJ EDUKACJI ZA GRANICĄ

Podczas uroczystych obchodów w Warszawie 50-lecia ORPEG, dyrektor Szkoły Polskiej im. Gen. J. Hallera przy Konsulacie Generalnym RP w Toronto, pani Sylwia Krupa odebrała dla Szkoły piękną statuetkę w podziękowaniu dla uczniów, nauczycieli i rodziców za zaangażowanie w rozwój polskiej edukacji za granicą. ORPEG od 50 lat nieustannie wspiera polską oświatę za granicą poprzez nauczanie, wspomaganie i doskonalenie.

50

BOHATERON W SZKOLE POLSKIEJ IM. GEN. J. HALLERA W TORONTO

BohaterOn – włącz historię to ogólnopolska kampania o tematyce historycznej, której celem jest upamiętnienie i uhonorowanie uczestników Powstania Warszawskiego. Projekt, w realizację którego włączyła się Szkoła Polska im gen Józefa Hallera przy Konsulacie Generalnym RP w Toronto, ma za zadanie edukować

Janki i mieli możliwość spojrzeć na Powstanie Warszawskie oczami dziecka przebywającego w epicentrum tragicznych wydarzeń. Udział w kampanii BohaterOn – włącz historię dał szansę uczniom na głębsze refleksje i zgłębianie wiedzy na temat wydarzeń z 1944 roku. Ponadto, pomógł wzmocnić poczucie

młode pokolenie bazując na historii Powstańców. Przeprowadzona, w oparciu o dostępne pomoce dydaktyczne, lekcja języka polskiego pozwoliła wprowadzić uczniów w tematykę powstania warszawskiego i dzieje losów bohaterskich Powstańców. Uczniowie klasy VI b poznali historię

polskiej tożsamości narodowej, krzewić postawę patriotyczną oraz budować wrażliwość społeczną. #bohateron #czescichwalabohaterom

Tekst: Agata Masłowski

NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Narodowe Święto Niepodległości to dla wszystkich Polaków, niezależnie od miejsca zamieszkania jedno z najważniejszych świąt państwowych. Po 123 latach zaborów – niewoli naznaczonej walką, cierpieniem i wysiłkiem wielu pokoleń Polek i Polaków – nasz kraj odzyskał suwerenność. Podczas dorocznych obchodów 11 listopada czcimy pamięć tych, którym zawdzięczamy własne państwo, którym udało się podnieść kraj z ogromnych zniszczeń I wojny światowej, stworzyć warunki rozwoju ekonomicznego, modernizacji gospodarczej i cywilizacyjnej. Historia odzyskania niepodległości to w równym stopniu codzienny trud rodaków zamieszkałych na terenach byłej Rzeczypospolitej, jak i na emigracji, podejmowany w celu zachowania polskości, rozwijania kultury i budowania polskiej myśli patriotycznej. Bohaterowie tamtego okresu, mimo szykan, aresztowań, wywózek i represji ze strony zaborców, byli w stanie uchronić i rozwinąć narodową tożsamość, a następnie przekazać ją następnym pokoleniom, żyjącym już w odrodzonej Polsce.

AKADEMIA Z OKAZJI 105 ROCZNICY ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI W POLSKIEJ SZKOLE IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W GUELPH

Uroczyste obchody rocznicowe odbyły się w niedzielę, 12 listopada 2023 roku w Polish Hall w Guelph, a poprzedzone zostały mszą świętą w intencji ojczyzny, odprawioną w Sacred Heart Church.

Program artystyczny przygotowali dzieci ze Szkoły Polskiej im. Mikołaja Kopernika w Guelph pod kierunkiem Beaty Gonczar, nauczycielki w tejże szkole. Przybyło dużo gości, głównie członków naszej lokalnej polonijnej społeczności, wśród nich: ksiądz proboszcz Wiesław Berdowicz, członkowie Związku Polaków w Kanadzie, Grupy 11 w Guelph, Grzegorz Waśniewski, Prezes Stowarzyszenia Józefa Piłsudskiego “Orzeł Strzelecki”.

Dzieje Polski liczą ponad tysiąc lat. W swej historii nasza ojczyzna przechodziła różne koleje losu. Okresy potęgi i wielkości przeplatane były

wojnami, niewolą i upadkiem. Poświęcenie i miłość do Ojczyzny uczyniły nas narodem, który posyłał na śmierć swych najlepszych synów w imię wolności i niezależności.

W tym roku minęła 105 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości po 123 latach niewoli. Nasza ojczyzna zniknęła z mapy świata w 1795 roku i pomimo licznych zbrojnych prób, powstań narodowych, pozytywistycznej pracy u podstaw, stała się ponownie niezawisła dopiero w 1918 roku. Nasza akademie poświęcona została głównie temu, jakże ważnemu wydarzeniu w historii Polski i została zatytułowana “Trzeba dać świadectwo”.

Przygotowując tę uroczystość zastanawialiśmy się jednocześnie, czy właśnie w tym roku, roku 2023, przypadają jeszcze rocznice innych ważnych wydarzeń w dziejach naszej ojczyzny. Okazało się, że jest ich wiele. My skupiliśmy się na kilku z nich.

Rok 2023 jest obchodzony w Polsce

jako rok Mikołaja Kopernika. Datę tę powiązano z rocznicą 550 urodzin i 480 rocznicą śmierci naszego wybitnego astronoma oraz z datą pierwszego wydania jego dzieła “O obrotach ciał niebieskich”, dzieła, które zrewolucjonizowało ówczesne poglądy na temat budowy Układu Słonecznego. Kiedyś mówiło się: “Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię, polskie wydało go plemię”.

80 lat temu, wczesną wiosną, 26 marca 1943 roku pod warszawskim Arsenalem- u zbiegu ulic Bielańskiej i Długiej - grupy szturmowe Szarych Szeregów uwolniły harcmistrza Jana Bytnara „Rudego” oraz 25 innych więźniów politycznych, przewożonych z siedziby Gestapo przy Alei Szucha na Pawiak. Alek, Zośka i Rudy to młodzi ludzie, harcerze, którzy poświęcili życie w walce z niemieckim okupantem, poświęcili życie w imię przyjaźni. “Umieli pięknie żyć i pięknie umierać”. To wzory do naśladowania dla naszych uczniów, wśród których jest wielu harcerzy, członków Związku Harcerstwa Polskiego w Kanadzie.

75 lat temu, 25 maja 1948 r., w więzieniu mokotowskim przy ul. Rakowieckiej, strzałem w tył głowy zamordowany został rotmistrz Witold Pilecki.

Dlatego nasza akademie zatytułowana “Trzeba dać świadectwo” była

przypomnieniem tamtych wydarzeń. Była ona złożeniem hołdu wszystkim bohaterom walk niepodległościowych, patriotom, ludziom niezłomnego charakteru.

Dekoracje wykonaliśmy z uczniami w trakcie lekcji języka polskiego, nawiązując one do naszych, polskich symboli narodowych: flagi i godła.

Autorem zamieszczonych zdjęć jest Beata Różańska z Pixelate Image Photography.

Pragniemy podziękować wszystkim tym, którzy wspierają nas w naszej pracy. Zawsze możemy liczyć na pomoc Tomasza Jachimowicza i Oli Kuzyk. To oni zapewniają oprawę muzyczną wszystkich, organizowanych uroczystości. Dziękujemy także Oliwii Kot, Alicji Kot, Oliwii Perschke, Danielowi Perschke oraz Karolowi Gonczar, byłym uczniom Polskiej Szkoły im. Mikołaja Kopernika w Guelph za to, że są z nami.

Renata Skomial, nauczycielka w Polskiej Szkole im. Mikołaja Kopernika w Guelph

105 ROCZNICA ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI – UROCZYSTY APEL W POLSKIEJ SZKOLE IM. M. KONOPNICKIEJ W OAKVILLE

W sobotę, 11 listopada 2023 odbył się w naszej Szkole uroczysty Apel z okazji przypadającego dokładnie w tym dniu Narodowego Święta Niepodległości, jak również kolejnej edycji akcji Ministerstwa

uczniowie dodali powagi tej niezwyklej uroczystości.
„Jak maszt na okręcie a śmigło w samolocie, tak nasz wspólny wysiłek na polskiej ziemi,
ZIEMI RZECZPOSPOLITEJ,
Niech służy jak najdłużej

Edukacji i Nauki: Szkoła do Hymnu!

W ten sposób włączyliśmy się do wspólnego odśpiewania „Mazurka Dąbrowskiego” i innych patriotycznych pieśni. Podczas Apelu starsze klasy przedstawiły historie o rozbiorach, o wieloletniej walce polskiego narodu o wolność i niepodległość. Była piękna recytacja wierszy i pokaz wykonanych przez uczniów symboli narodowych.

Biało-czerwona dekoracja i odświętnie ubrani

nie tylko tym co są, ale i tym co po nas, z pokolenia na pokolenie będą...”

Krystyna Haduch

105 ROCZNICA ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI W POLSKIEJ SZKOLE GRUPY 2 ZPWK W HAMILTON

Dzień 11 listopada w Polsce obchodzony jest jako Narodowe Święto Niepodległości dla upamiętnienia przekazania przez Radę Regencyjną naczelnego dowództwa wojsk polskich Józefowi Piłsudskiemu właśnie tego dnia w 1918 r. Święto zostało ustanowione przez Sejm RP w 1937 r. Zniesiono je w 1945 r. i przez cały okres PRL nie było oficjalnie obchodzone. Obchody tego Święta przywrócono w 1989 r. Od tego roku obchody Narodowego Święta Niepodległości mają oficjalny charakter. Z tej okazji w całej Polsce odbywają się patriotyczne uroczystości, między innymi Marsz Niepodległości w Warszawie.

Dla nas Polaków na emigracji to święto jest także bardzo ważne, z tej właśnie okazji nasza Szkoła Grupy 2 ZPWK w Hamilton zorganizowała uroczystą akademię. W akademii wzięły udział wszystkie klasy wraz z nauczycielami. Szkoła uroczystie zaśpiewała hymn polski oraz hymn szkoły a klasy piąta i szosta odśpiewały piosenkę „Flaga” przy akompaniamentie naszego instruktora muzyki Antoniego Sękowskiego. „CO TO JEST NIEPODLEGŁOŚĆ? Każde dziecko dziś woła - to polski DOM, polska SZKOŁA...”

Odbyło się również pasowanie na ucznia klas pierwszych. Dzieci zaśpiewały piosenkę „Pierwszaczek” oraz powiedziały wiersz:” Raz, dwa trzy-teraz my” Kilkoro uczniów zgłosiło się na ochotnika, by deklamować wiersze.

Jedną z nich była Zosia, która recytowała wiersz „Barwy ojczyste” oraz Adam, który powiedział wiersz „My jesteśmy dzieci”. Kończącym elementem było uroczyste wypowiedzenie słów przysięgi i pasowanie na ucznia. ŚLUBUJĘ - być dobrym Polakiem, dbać o dobre imię swojej klasy i szkoły. Uczyc się w szkole, jak kochać Ojczyznę, jak dla niej pracować. Starać się być dobrym kolegą, swym zachowaniem i nauką sprawiać radość rodzicom i nauczycielom oraz mojej drugiej Ojczyźnie – Polsce.” Na koniec pierwszoklasiści otrzymali upominki ufundowane przez Konsulat Generalny RP w Toronto oraz koszulki z logo naszej Szkoły..

Po ślubowaniu i pasowaniu na uczniów klas pierwszych odbyło się przyrzeczenie ich rodziców, którzy obiecali, że będą zawsze w domu rozmawiać z dziećmi po polsku. Na uroczystości wszyscy uczniowie radośnie odśpiewali swoją ulubioną

piosenkę “Jesień, Jesień”.

otrzymali również w prezencie koszulki z logo naszej szkoły.

Kamila Suleja

NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI W MONTREALU

W sobotę 11 listopada 2023 roku zebraliśmy się wszyscy na szkolnej akademii, by uczcić Narodowe Święto Niepodległości. Święto, które symbolizuje odzyskanie niepodległości Polski po 123 latach trudnej historii zaborów i jednocześnie dzień poświęcony pamięci tych, którzy o wolną Polskę walczyli i którzy budowali jej niepodległość. Dla nas Polaków żyjących poza granicami Kraju jest to święto, które uświadamia nam jak ważne jest pielęgnowanie narodowej tożsamości, obyczajów i języka. Uświadamia nam, że mamy obowiązek przekazywania naszego polskiego dziedzictwa kolejnym pokoleniom – naszym dzieciom,

naszym wnukom w rodzinnym domu i tu w naszej polskiej szkole.

Szkolna uroczystość sprawiła, że poczuliśmy się częścią wspólnoty, której korzenie sięgają Polski i razem z innymi szkołami w Polsce i polskimi szkołami na całym świecie odpowiedzieliśmy na wezwanie SZKOŁA DO HYMNU!

Po wspólnym odśpiewaniu Hymnu Polski uczniowie klas 5 i 6 zaprezentowali Święto 11 Listopada przygotowane pod kierunkiem pani Lidii Pacak. W inscenizacji wystąpili uczniowie klasy 6: Alexandra Szumski, Nicole Woloszyn i Adam Kluska oraz uczniowie klasy 5: Filip Pogorzelski, Anna-Maria

Hristov, Gabriela Bacz i Kamila Loboda. Inscenizacja Święto 11 Listopada była krótka, ale jakże bogata w treści i bardzo ładnie przedstawiona. W czasie akademii uczniom towarzyszył harcerski poczet sztandarowy i liczna grupa młodzieży w harcerskich mundurach.

11 Listopada w Kanadzie jest Dniem Pamięci. W tym roku po raz pierwszy nasza szkoła była reprezentowana na uroczystości z tej okazji na cmentarzu wojskowym National Field of Honour w Pointe-Claire. Reprezentowali nas Izabela i Dominik Karski-Emin.

Na niedzielnej Akademii

11 Listopada w tym roku to była niezwykła sobota w naszej szkole. Już rano przy wejściu do szkoły wisiała ogromna biało-czerwona flaga, którą przygotował pan Adrian Bracisiewicz. Odświętną atmosferę dopełniała dekoracja w narodowych barwach przygotowana przez niezawodną ekipę rodziców z panią Anią Szymkowiak na czele a na zdjęciach wszystko utrwalił – pan Kazimierz Miernik.

Szkolna sobota zakończyła się na zrobieniu wspólnego zdjęcia przed wejściem do szkoły.

Tak się zakończyła ta świąteczna szkolna sobota ... ale nie dla wszystkich.

zorganizowanej przez Kongres Polonii Kanadyjskiej w Quebec nasi uczniowie przedstawili Święto 11 Listopada, inscenizację którą zobaczyliśmy w sobotę w szkole. Widownia nagrodziła występ ogromnymi brawami. Warto dodać, że akademię prowadzili również nasi uczniowie: Alexandra Bacz (absolwentka szkoły) i Antoni Drewnowski (uczeń Lic.3).

Z barwnym i dynamicznym popisem wystąpiła, związana z naszą szkołą, grupa Tatry kierowana przez panią Krystynę Jędrzejowską. Ekipa mam harcerskich (tutaj dodać warto – jednocześnie mam szkolnych)

zorganizowała kiermasz ciast a dochód ze sprzedaży został przeznaczony na dofinansowanie wyjazdu montrealskich harcerek i harcerzy na światowy zlot harcerski w przyszłym roku w USA. Z dumą można powiedzieć, że udział naszej szkoły w montrealskich obchodach Narodowego Święta Niepodległości był znaczący.

Teresa Sobol

OBCHODY 105- ROCZNICY ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI W HAMILTON

„Narodowe Święto Niepodległości to święto budowania wspólnoty poprzez pamięć i szacunek do przeszłości, ale także integrowania polskiej wspólnoty narodowej na przyszłość”.

„Wszystkim tym, którym w sercach nie wygasła miłość Ojczyzny

Wszystkim tym, co nie dali się zwięść
tym co odnieśli krwawe blizny- i tym co polegli
CZEŚĆ

tym co chwycili za broń
tym co nie stracili nadziei
tym co szli i walczyli jak lew
Tym, co byli Jak Boży gniew
i tym, których dumna postawa we wrogach budziła strach

• CZEŚĆ I SŁAWA

tym co cierpieli głód i nędzę
Tym co cierpieli męki
Tym co musieli obcą mową
chwalić własnego Boga
tym co konali w boleściach
I tym, którzy nie dali swej
braci w niewolę wieść
Tym, którzy wolność wykowali
SŁAWA I CZEŚĆ

Tym wszystkim znanym i nieznanym bohaterom, którzy walczyli o wolność Polski i dzięki którym Polska stała się wolnym krajem 105 lat temu, uczniowie Szkoły Średniej przy Katolickim Wydziale Oświaty oraz Uczniowie Szkoły Polonii im Jana Pawła II oddali hołd w uroczystej akademii w „Domu Polskim” w siedzibie R.C.L. Br. 315 w Hamilton. W pięknie udekorowanej sali, wzruszające słowa pamięci i radość z posiadania wolnej ojczyzny odbiły się głośnym echem w wierszu, tańcu i piosence. W akademii wzięli udział także: zespół „Polonez” oraz harcerze. Akademia została przygotowana przez

nauczycielki Monikę Karpińską i Hannę Lasę, a mottem akademii były słowa *Józefa Piłsudskiego*:

*„Naród, który nie szanuje swej przeszłości,
Nie zasługuje na szacunek teraźniejszości
i nie ma prawa do przyszłości.”*

RÓŻA OLEJNICZAK KISIELEWSKA

SYBIRACZKA, ŻOŁNIERZ II POLSKIEGO KORPUSU, UCZESTNICZKA BITWY O MONTE CASSINO

Nazywam się Róża Olejniczak-Kisielewska i mam prawie 100 lat! Urodziłam się w Świecianach na Wileńszczyźnie, która obecnie, dzięki Stalinowi, należy do Litwy. W powiecie świeciańskim, w Zułowie, urodził się marszałek Józef Piłsudski i chodziłam do gimnazjum Jego imienia. Moje szczęśliwe dzieciństwo przerwał wybuch drugiej wojny światowej, a już 17 września 1939 wojska sowieckie wkroczyły na nasze wschodnie ziemie pod pretekstem chronienia nas przed Niemcami. Wojskowi, policjanci i urzędnicy państwowi zdając sobie sprawę, że będą wkrótce aresztowani, przekraczali granice litewską, by tam, po złożeniu broni, zostać internowani. W tej grupie był mój ojciec - my zaś, tak jak tysiące polskiej inteligencji, zostaliśmy uznani jako wrogowie ludu i narodu ZSSR. Sowieci zaczęli deportować Polaków na Sybir. Moja Matka, mój młodszy o dwa lata brat i ja zostaliśmy wywiezieni 13 kwietnia 1940 roku. To był drugi duży transport - tysiące rodzin podzielało nasz los. Uzbrojeni krasnoarmiejcy zbudzili nas w nocy i kazali przygotować się do wyjazdu. Pozwolili nam zabrać tylko tyle, co mogliśmy unieść, to znaczy najpotrzebniejsze rzeczy z ubrania i trochę jedzenia. Na stacji czekał na nas długi pociąg składający się z bydłych wagonów, w których na toaletę była tylko dziura w podłodze. Dopiero po dwóch dniach podróży pociąg zatrzymał się na bezludziu i dali nam tylko śledzie a następnego dnia wodę. Oczywiście wszyscy korzystali z okazji, by załatwić potrzeby naturalne. Często się zdarzało, że pociąg ruszał bez uprzedzenia - raz 5-letni chłopak biegnąc do pociągu upadł i koła obcięły mu głowę. Matka strasznie rozpaczała, tym bardziej że zwłoki pozostawiono

na polu. W wagonie spaliśmy pokotem jeden obok drugiego na podłodze. Wyglodzeni i wystraszeni po dwóch tygodniach przyjechaliśmy do Bulajewa w Kazachstanie na Syberii. Przeładowano nas na ciężarówki i rozwieziono po sąsiednich kolchozach i sowchozach. Nasz kolchoz nazywał się Bolszewik - wyladowano nas na błotnistym placu, gdzie powitał nas komendant NKWD słowami „tutaj będziecie żyć i tutaj będziecie umierać”. Dookoła były lepianki z cegieł zrobionych z gliny i nawozu, było też kilka baraków, biura i świetlica. Lokalnym ludziom powiedziano, że przywieźli na roboty prostytutki z Polski. Zbliżał się wieczór i nic się nie działo, więc moja mama znająca dobrze język rosyjski, weszła do najbliższej lepianki i powiedziała mieszkającym tam Rosjankom, że jesteśmy rodzinami wojskowych, którzy są na wojnie z Niemcami, że są tu z nami nasze dzieci i starzy ludzie. Nasz widok brudnych, głodnych i zmęczonych wzbudził w końcu litość, więc zaczęto nas zabierać do nędznych lepianek pełnych pluskiew, które uwielbiały świeżą krew. Musieliśmy się codziennie meldować i zabierano nas do pracy. Ci, którzy pracowali, dostawali kromkę chleba i zupę „szczy”. Liczono nam dni pracy, ale nigdy nie dostaliśmy żadnego wynagrodzenia. Żeby żyć, trzeba było wyzbywać się z ubrań, jeśli ktoś je miał. Najwięcej pieniędzy dostawaliśmy za długie nocne koszule, które Rosjanki przerabiały na ślubne suknie.

Mój brat zakładał sidła, by łapać zające i z innymi kolegami kradł drzewo, które Kazachy wieźli z północy przez nasz kolchoz. Moja Mama wróżyła z kart - co było zabronione, więc drżeliśmy, by nas ktoś nie wydał. Robiła to tak dobrze, że Rosjanki przychodziły często, przynosząc trochę mleka, albo parę jajek, czy kawałek chleba. Tymi darami Mama często dzieliła się z potrzebującymi. Po roku udało nam się przenieść do najbliższego miasta Bulajewa. Mama dostała pracę na „elewatorze” - trzeba było przerzucać zboże, by nie zatechło. Dostaliśmy mieszkanie w baraku i przydział węgla na opał w piecyku, na którym można było też

coś ugotować. Po Rewolucji Sowieckiej wypalono wszystkie sady, więc nie było kompletnie żadnych owoców. Nasi ludzie zaczęli umierać na awitaminozę i niedożywienie - przeważnie starsi i małe dzieci.

Jest szczytem ironii, że to Niemcom zawdzięczamy uratowanie - Niemcy zaatakowały Rosję 21 czerwca 1941 i tak z dnia na dzień Rosjanie stali się naszymi sojusznikami. Rząd sowiecki ogłosił dla Polaków amnestię 13 Sierpnia 1941 - tak, jakbyśmy byli przestępcami - wkrótce nasz rząd na uchodźstwie zaczął organizować Polskie Wojsko. Już 22 sierpnia gen. Władysław Anders został dowódcą Drugiego Korpusu. Gen. Anders miał ogromne trudności w formowaniu wojska, bo Polacy byli porzuceni po całej Rosji, w wielu wypadkach lokalne władze ignorowały amnestię, nie chcąc stracić taniego robotnika. Mój ojciec uratował się, choć był w Starobielsku i innych łagrach na północy, a w końcu na wyspie, na której ładowano ich na barki i zatapiano - uratowała go amnestia i dostał się do wojska do 5-tej dywizji. Nam - po niesamowitych przygodach, udało się dołączyć do Armii: brat dodał sobie kilka lat i zgłosił się do wojska. Ja z Mamą opuściłam „sowiecki raj” jako rodzina wojskowa 29 czerwca 1942 na statku przez Morze Kaspijskie z Krasnowodzka do Pahlavi w Persji.

Tu może należy naświetlić, jak doszło do przeniesienia Korpusu i tysięcy rodzin z Rosji do Persji. Rosjanie stopniowo zmniejszali racje żywnościowe dla formujących się oddziałów - doszło do tego, że żołnierze oddawali pół swoich racji na wyżywienie rodzin. Pod naciskiem gen. Andersa i Brytyjczyków, Stalin zgodził się, by ta „armia szkieletów” wyjechała z Rosji, tym bardziej, że stawała się dla niego coraz bardziej niewygodna. Musiał liczyć się z tym, że łatwiej będzie dla niego, by Drugi Korpus znalazł się poza granicami Rosji, gdy prawda o morderstwie 12 tysięcy polskich oficerów w Katyniu, Starobielsku i Ostaszkowie wyjdzie na jaw. Brytyjczycy zaś chcieli, by Korpus przejął ochronę pól naftowych w Iraku, czy Persji, pozwalając na przesunięcie oddziałów brytyjskich do północnej Afryki do walki z Afriką Korps.

Spotkanie weteranów II Korpusu Polskiego z uczniami naszej szkoły w harcerskich mundurach w siedzibie Związku Weteranów Polskich im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (rok 2019) od lewej: Teresa Sobol, Róża Olejniczak Kisielewska, Emilia Foltyn, Jagoda Kisielewska

W Teheranie wstąpiłyśmy z Mamą do PSK, czyli do Pomocniczej Służby Kobiet i zostałam przydzielona jako telefonistka do oddziału łączności. Potem - po krótkich kursach na świetliczanki - wysłano nas do Karpackiej Brygady, ale okazało się, że bardziej jesteśmy potrzebne jako „drajwerki”, czyli kierowniczynie samochodu. Wylądowałyśmy po podróży przez Bagdad na kursie w Gedera w Palestynie a był to kurs nie tylko prowadzenia samochodów, ale też wszelkich napraw. Byłyśmy dumne, że księżniczka Elizabeth, późniejsza królowa, była też kierowcą w armii. 28 listopada 1943 zostałam odkomenderowana do gimnazjum w Nazarecie, żeby zrobić maturę i po zdaniu egzaminu, w sierpniu 1944, powrócić do mojego oddziału. Kilka miesięcy potem zostałam odkomenderowana do szpitala w Al-Kantara koło Kanału Sueskiego w Egipcie jako świetliczanka. Nasza świetlica miała lokalną rozgłośnię i praca była bardzo ciekawa - nadawałyśmy komunikaty polityczne, odczyty, muzykę. W świetlicy były różne gry: jak szachy, warcaby, monopol. Pomagałyśmy też żołnierzom pisać listy do rodzin albo do Czerwonego Krzyża poszukujących bliskich. Po kilku miesiącach przeniesiono nas do Almarii koło Aleksandrii do 14 Brygady Pancерnej, w której służył mój przyszły mąż. Ślub nasz odbył się 9-tego września 1945 w Aleksandrii. W listopadzie przerzucono nasz oddział

do Włoch, do bazy w Chieti, gdzie przez pewien czas pracowałam nadal jako świetliczanka. Wkrótce potem jednak została zorganizowana szkoła dla żołnierzy i zostałam nauczycielką. Dużo żołnierzy, a zwłaszcza ci, którzy przyszli do Korpusu po wyzwoleniu z armii niemieckiej, nie mieli skończonej nawet szkoły powszechnej.

W lipcu 1946 popłynęliśmy do Wielkiej Brytanii, a miejscem postoju był Strood Park koło Horsham w Sussex. Tutaj zaczęto przygotowywać nas do życia cywilnego ofiarowując różne kursy. Formalnie zdemobilizowano nas 23 Kwietnia 1947 (po pięciu latach służby). Mojemu mężowi zaproponowano objęcie funkcji kierownika obozu w Perthworth, ale moja teściowa, która dołączyła do nas z obozu cywilnego w Ugandzie, nie lubiła Anglików (uważała, że zdradzili Polaków), więc zdecydowaliśmy się na emigrację do Argentyny - o powrocie do komunistycznej Polski nie było mowy. Rodzina nasza się powiększyła, bo dołączył do nas ojciec mojego męża, kapitan, który był w obozie niemieckim oraz młodszy brat męża, który był kadetem w szkole lotniczej w Egipcie.

Mieszkaliśmy przez dziewięć lat w Buenos Aires, gdzie w 1950 urodził się mój syn, Jerzy. Wszystkie pieniądze uciulane przez te dziewięć lat straciliśmy na kupnie domu, który został przez oszusta sprzedany równocześnie aż 50-ciu osobom. W 1958 zdecydowaliśmy się na drugą emigrację - tym razem do „pachnącej żywicą” Kanady. Do Toronto z Anglii przeniósł się też mój brat z rodziną i moi rodzice. My zamieszkaliśmy w Montrealu, gdzie mój mąż dostał pracę w Air Canada.

Teraz zaczyna się smutna lista: Ojca straciłam w 1969, Matkę w 1983. W 1993 umarł mój mąż, w 2006 mój brat. Miałam trzech wnuków: średni Erik zginął w wypadku w 2009, a w 2013 umarł na raka mój ukochany syn. Został smutek i wspomnienia.

Od 2007 jestem rezydentką w Domu Seniorów Manoir Westmount, gdzie się doskonale zadomowiłam i nie poddaję się latom. Za bramką naszego patio zrobiłam ogródek kwiatowy - tam gdzie dawniej rosła mizerna trawa - dziś kwitną kolorowe kwiaty. Rezydenci Manoir ogródek odwiedzają, dziękując - a ja zaś mam ogromną satysfakcję, że mój wysiłek jest doceniany.

Jestem bardzo dumna, że w 2013 w Konsulacie RP

zostałam odznaczona Złotym Orderem Polskiej Armii. Byłam kilkakrotnie zapraszana do Ambasady RP w Ottawie na różne uroczystości narodowe.

Chciałabym jeszcze na chwilę wrócić do tematu „co znaczyło PSK” - czyli pomocnicza służba kobiet. Gen. Anders włożył ogromny wysiłek w pertraktacjach z władzami sowieckimi, by jak największą ilość kobiet uratować z więzień, łagrów i posiłków. Ważną rzeczą było też uratowanie setek polskich dzieci i sierot. Dzieci były wygłodniałe, zabiedzone, schorowane i dziesiątkowane przez różne epidemie, a które wlokły się za ludnością cywilną i wojskiem. Tysiące ludności cywilnej wojsko wywoziło z Rosji. Kobiety pracowały w bardzo nieraz ciężkich warunkach w szpitalach, kuchniach, szwalniach, biurach czy w łączności. Pracowały jako nauczycielki, wychowawczynie i opiekunki. Zostały zorganizowane 3 kompanie transportowe kobiet - zdały świetnie egzamin we Włoszech dostarczając broń, paliwo czy amunicję na linię frontu. Kilka zostało odznaczonych Krzyżem Walecznych. Dużo „pestek”, jak nas nazywano, ukończyło specjalne kursy sanitarne czy łączności, a to tak ważne służby teraz w armii. Jednocześnie wspaniale zostało zorganizowane szkolnictwo podstawowe i ogólnokształcące. Tworzenie szkół przy wojsku było unikatem i novum na skalę światową. Już w Rosji powstała Szkoła Junaczek w 1941, a potem przemianowana na Szkołę Młodszych Ochotniczek. PSK pracując w szpitalach, w transporcie, w łączności, czy w kantynach, była ważnym kółkiem w maszynie wojennej. Niestety - mimo ogromnego włożonego wysiłku, zakończenie wojny przyniosło nam rozczarowanie. Po demobilizacji nie mogłyśmy wrócić do opanowanej przez komunistów Polski - pozostała obczyzna i tułactwo. Ale nie załamałyśmy się i w różnych krajach naszej emigracji nadal pracowałyśmy, tworząc związki, organizacje, szkoły lub popierając już istniejące.

Teraz to to dzieło – wy Polska Młodzież – musicie kontynuować i to jest wasz obowiązek. Jestem pewna, że spełnicie go dobrze!

Róża Olejniczak Kisielewska

100 urodziny Róży Olejniczak-Kisielewskiej - życzenia

9 września 2023 w Montrealu miało miejsce doniosłe wydarzenie – pani Róża Olejniczak-Kisielewska, która od lat wielu jest zaprzyjaźniona z naszą szkołą obchodziła swoje setne urodziny. Osoba o niezwykłym życiorysie. Sybiraczka, żołnierz II Polskiego Korpusu, uczestniczka walki o Monte Cassino. Na szkolnych spotkaniach potrafiła opowiadać o swoich osobistych przeżyciach tak, że ich tło, czyli wydarzenia historyczne, stawały się autentyczne. Były to niezwykle lekcje “żywej historii”

Z okazji 100 Urodzin na ręce Pani Róży uczniowie złożyli biało czerwone róże z życzeniami:

*Czcigodna Jubilatko,
Kochana Pani Różo,*

to wielki dla nas zaszczyt i jednocześnie radość, że możemy świętować Pani 100-letnie urodziny. Jesteśmy wdzięczni za spotkania z nami w szkole. Pani niezwykle życiorys, nieprzemijająca uroda, elegancja i błyskotliwa inteligencja trwale zapisały się w pamięci uczniów i nauczycieli.

Życzymy satysfakcji z życia, dobrego samopoczucia i wielu radosnych chwil każdego dnia oraz:

*Sto lat, sto lat to za mało
jeszcze dwieście by się zdało*

*uczniowie, nauczyciele i rodzice
Szkoły Polskiej im. Jana Pawła II w Montrealu*

KONKURS „MISTRZ PIĘKNEGO CZYTANIA”

Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie zaprasza uczniów klas V - VIII szkół polskich w Ontario do udziału w Konkursie „Mistrz pięknego czytania”, który odbędzie się w kwietniu 2024r. Dokładna data i miejsce Konkursu zostaną podane w terminie późniejszym. Wybraną książką do czytania jest kolejny tom powieści Andrzeja Maleszki z cyklu „Magiczne drzewo” pod tytułem „OLBRZYM”.

Koordynatorem Konkursu jest p. Ewa Iwanicka, u której można zakupić książkę. Cena \$20.00.

Informacje p. Ewa – tel: 1(289) 689-0718.

KONDOLENCJE

Nasze pożegnanie

Dnia 16 listopada bieżącego roku, odeszła do Pana, Ryszarda Łapińska, założycielka i wieloletnia Pani Dyrektor Szkoły Średniej Języka i Kultury Polskiej im. C. K. Norwida w Oshawie; człowiek o szczególnej wrażliwości, wielkim sercu i oddaniu; ukochana Żona Andrzeja, Mama Bogny i Danutki, cudna Teściowa i Babcia i wielki Przyjaciel.

W imieniu wszystkich nauczycieli, którzy mieli radość współpracy z Rysią, składam Rodzinie i Przyjaciółom najgłębsze wyrazy współczucia.

Ewa Kasperska

Gdyby ktoś chciał złożyć kondolencje, prosimy skorzystać z tego linku:

<https://www.tributebook.com/domains/801e7155-d33d-4822-8965-2656589547b1/obituaries/29939568/book#>

Kondolencje

Pokój Ci wieczny w cichej krainie, Gdzie ból nie sięga, gdzie łza nie płynie, Gdzie słyszysz Boga głos serdeczny Pokój Ci wieczny ...

Serdeczne i pełne żalu wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Śp. Ryszardy Łapińskiej,

założonej dla polonijnego szkolnictwa pedagog
Rodzinie, Przyjaciółom, bliższym i dalszym Znajomym
składa
Zarząd Główny ZNPwK z prezes Iwoną Malinowską
Łączymy się z Najbliższymi we wspólnej modlitwie .
„Wieczny odpoczynek racz Mu dać Panie...”

62 KONKURS PISEMNY NA NAJPIĘKNIEJSZE WYPRACOWANIE W JĘZYKU POLSKIM

organizowany przez Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie,
sponsorowany przez Fundację im. Adama Mickiewicza w Toronto

Szanowni Państwo!

Informujemy, że 62 Konkurs Pisemny na najpiękniejsze wypracowanie w języku polskim
odbędzie się w sobotę, **3 lutego 2024 r.**

Wybrane prace uczniów należy przesłać do dnia **25 lutego 2024r.**

**O opracowanie tegorocznych haseł i tematów poprosiliśmy nauczycieli z Polskiej Szkoły
im. Gen. J. Hallera w Toronto**

Hasła konkursowe zostaną przesłane najbliższych dniach do dyrektorów i nauczycieli drogą e-mailową.

Już teraz zachęcamy do licznego udziału w 57 edycji Konkursu, mającego na celu propagowanie języka polskiego wśród dzieci i młodzieży – młodych Kanadyjczyków polskiego pochodzenia.

W imieniu Komisji Konkursowej
Teresa Szramek, przewodnicząca

NOWY ODDZIAŁ ZNP W KANADZIE

Szanowni Państwo!

Z największą przyjemnością chciałabym poinformować, że decyzją Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie z dnia 5 września 2023 r. powołany został Oddział ZNP w Toronto.

Prezesem nowego Oddziału została pani Sylwia Krupa- zasłużona nauczycielka, dyrektor Szkoły Polskiej im. gen. Józefa Hallera przy Konsulacie Generalnym RP w Toronto.

Od wielu lat w interesie Zarządu Głównego ZNP było rozszerzenie działalności i nawiązanie bliższej współpracy z organizacjami polonijnymi zrzeszonymi w Kongresie Polonii Kanadyjskiej, Okręg Toronto. Wierzymy, że nowo powstały Oddział wspaniale wypełni to zadanie.

Nauczyciele zainteresowani przystąpieniem do Oddziału Toronto proszeni są o kontakt z Oddziałem - adres mailowy: znptoronto@gmail.com

Na terenie Kanady, poza Zarządem Głównym, działa sześć Oddziałów ZNP.

Nowemu Oddziałowi ZNP życzymy wielu sukcesów i pomyślności w realizacji działań na rzecz szkolnictwa polonijnego w Kanadzie.

*W imieniu ZG ZNP
Iwona Malinowski - prezes ZNP*

Narodowe Święto Niepodległości w Mississauga

Poświęcenie odnowionego krzyża na Cmentarzu Hallerczyków w Niagara-on-the-Lake

